

ПЕРЕЛОМНА ВІХА ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ

Заява Міжнародного співтовариства бахаї
з нагоди 50-ї річниці Організації Об'єднаних Націй
Нью-Йорк, США, жовтень 1995 року

TURNING POINT FOR ALL NATIONS

A Statement of the Baha'i International Community
on the Occasion of the 50th Anniversary
of the United Nations

Переломна віха для всіх народів

Заява Міжнародного співтовариства бахаї з нагоди 50-ї річниці Організації Об'єднаних Націй

Нью-Йорк, США, жовтень 1995 року

За свого життя Бахаулла (1817-1892), пророк-засновник Віри Бахаї, надіслав звернення до королів, релігійних лідерів та народів світу, в якому визначив основні передумови миру в усьому світі. У його багатотомних писаннях підкреслюється настійна необхідність встановлення світового устрою, побудованого на справедливості, без будь-яких забобонів, на рівноправності статей та визнанні гармонії між наукою й релігією. І цьому має сприяти, заявляв Бахаулла, створення всеосяжних міжнародних організацій, покликаних виховувати єдність людства, а також пошук вирішення економічних проблем світу шляхом аналізу духовних потреб людини.

Абдул-Баха (1844-1921), старший син та наступник Бахаулли, також присвятив своє життя втіленню цих завдань. У своїх лекціях, з якими у 1911-1913 роках він виступив в Європі, Сполучених Штатах та Канаді, а також у тисячах листів, що їх надсилав віруючим бахаї всього світу впродовж свого життя, Абдул-Баха пояснював, як вчення бахаї пов'язане зі встановленням миру. Шогі Еффенді (1897-1957), наступник Абдул-Баха, додав ще більшої сили і спрямованості цим починанням, на його плечі лягло завдання розвою всесвітнього співтовариства бахаї, збагаченого розмаїттям представників різних культур і народів.

У переддень Міжнародного року миру, який відзначався в 1986 році, Всесвітній Дім Справедливості – міжнародна керівна рада Віри Бахаї – виступив з новою ініціативою миру, на яку громади бахаї всього світу відгукнулися з високим ентузіазмом. Поданий нижче заклик до миру був надісланий майже всім главам держав та урядів світу. Поширення

цієї заяви серед лідерів найрізноманітніших галузей людської діяльності в найширшому колі народів світу триває й триватиме далі.

Дедалі більше в усьому світі зростає інтерес простого люду до проблем миру. Тому бахаї закликають людей доброї волі всіх вірувань і релігій до обговорення цього рятівного питання. Будемо раді почути відгуки.

Ми сподіваємося, що ідеї, концепції та підходи, які містить ця заява, стануть часткою нашої свідомості, і наші зусилля встановити мир здобудуть успіх; що "мир у світі не тільки можливий, але й неминучий..."

Об'єднання всього людства є ознакою нового історичного періоду, в який зараз вступає людська спільнота. Єдність роду, племені, міста-держави та нації успішно досягнуто й остаточно затверджено. Всесвітнє єднання – ось та мета, до якої зараз прямує збентежене людство. Процес формування націй добігає кінця. Безладдя, притаманне державному суверенітету, стрімко наростає. Вступаючи в пору зрілості, світ мусить відкинути цей фетиш, визнати спорідненість і цілісність людських взаємин і назавжди утвердити устрій, який би найкращим чином уособлював цей основоположний принцип людського життя.

Шогі Еффенді, 1936 рік

I. Передмова: добра нагода замислитись

20-те століття, один з найбільш неспокійних періодів в історії людства, позначилося численними потрясіннями, революціями та рішучою відмовою від минулого. Деякі з цих потрясінь – від розпаду колоніальної системи й великих імперій дев'ятнадцятого сторіччя до розгортання й провалу грандіозних за своїм розмахом і згубних за своїми наслідками експериментів з тоталітаризмом, фашизмом та комунізмом – були надзвичайно деструктивними, супроводжуючись загибеллю мільйонів, викоріненням усталених життєвих укладів і традицій та крахом освячених віками інституцій.

Проте інші зрушення й тенденції виявилися більш обнадійливими. Наукові відкриття й суспільні нововведення посприяли багатьом прогресивним перетворенням у соціальній, економічній та гуманітарній сферах. Проторувався шлях до нового розуміння прав людини та ствердження особистої гідності, розширення можливостей для індивідуального й колективного розвитку та нових сміливих підходів до пізнання й самоусвідомлення людини.

Ці паралельні процеси – розвал установ минулого, з одного боку, та розквіт нових стандартів мислення, з іншого, – є свідченням наростання протягом останнього століття єдиної тенденції до посилення взаємозалежності та інтеграції роду людського.

Така тенденція спостерігається у різних сферах – від злиття світових фінансових ринків, що, в свою чергу, віддзеркалює використання людством різноманітних взаємопов'язаних джерел енергії, продовольства, сировини, технологій та знань, до створення комунікаційних і транспортних систем, які оперізують усю земну кулю. Вона відображується в науковому обґрунтуванні цілісності земної біосфери, що, в свою чергу, надало нового змісту проблемі глобальної координації. Іншим, хоча і згубним проявом такої тенденції є можливості сучасних систем озброєння, потужність яких поступово зростає до тої відмітки, коли жменьці людей під силу покласти край існуванню світової цивілізації. Саме загальне усвідомлення цієї тенденції – як в позитивних, так і руйнівних проявах, – надає виразності знайомій картинці Землі у вигляді блакитно-білої сфери, що обертається на тлі бездонної темряви космосу, – образу, під впливом якого викристалізовується наше сприйняття всього розмаїтого людства як єдиного народу, що мешкає у спільній обителі.

Це явище проявляється також і в настійних зусиллях світових держав створити такий політичний світоустрій, який зміг би гарантувати людському роду життя у мирі, справедливості й благоденстві. Двічі в цьому сторіччі людство робило спроби встановити новий світовий лад. Кожна така спроба намагалася використати прояви визнання глобальної взаємозалежності, зберігаючи, однак, недоторканою систему, котра понад усе ставила державний суверенітет. У перспективі століття, що добігає кінця, створення Ліги Націй – прорив в уявленнях про колективну безпеку – ознаменувало собою перший рішучий крок до нового світового устрою.

Наступне зусилля, здійснене під впливом потрясінь Другої світової війни на засадах Хартії, складеної переважно переможцями у тій трагедії, забезпечило існування протягом п'ятдесяти років найвищої міжнародної інстанції – унікальної установи, що стала величним

символом відстоювання колективних інтересів людства як єдиного цілого.

Як міжнародна установа Організація Об'єднаних Націй продемонструвала спроможність народів до спільних дій у галузях охорони здоров'я, сільського господарства, просвіти, охорони довкілля й турботи про дитинство. Вона зміцнила наше колективне моральне устремління до побудови кращого майбуття, відображене в повсюдному прийнятті міжнародних Угод з прав людини. Вона дала вихід затаєній здатності людей до співчуття, свідченням чому стало призначення фінансової та гуманітарної допомоги людям, що потерпають від лиха. В найважливішій же сфері побудови мирного життя, миротворчих ініціатив та підтримання миру Організація Об'єднаних Націй проторувала виразний шлях до майбутнього без воєн¹.

Щоправда, всеосяжні цілі, окреслені в Статуті Організації Об'єднаних Націй, виявилися розпливчатими. Всупереч високим сподіванням її засновників, створення Організації Об'єднаних Націй близько п'ятдесяти років тому не стало передвістям епохи миру і процвітання для всіх і кожного².

Хоча Організація Об'єднаних Націй, без сумніву, відіграла важливу роль в попередженні третьої світової війни, останні п'ять років позначилися численними локальними, національними та регіональними конфліктами, що коштували мільйонів людських життів. Ледве покращання відносин між наддержавами усунуло ідеологічну мотивацію для подібних конфліктів, як розгорілися здавна жевріючі етнічні та міжрелігійні суперечності, ставши новими джерелами протистояння. До того ж, хоча припинення холодної війни зменшило фатальну загрозу глобальної бійні, продовжують існувати знаряддя й технології – а деякою мірою й приховані суперечності, – що в змозі спричинитися до спустошення та загибелі всієї планети.

В питаннях соціальної сфери також зберігаються серйозні проблеми. Поряд із досягненням нового рівня погодженості в глобальних програмах охорони здоров'я, стабільного розвитку та прав людини,

ситуація на місцях у багатьох регіонах погіршилася. Свідчень цьому надто багато: це тривожне поширення войовничого расизму та релігійного фанатизму, розростання ракової пухлини матеріалізму, епідемічний сплеск правопорушень та організованої злочинності, повсюдне посилення безглузлого насильства, зростаюча нерівність між заможними й бідними, триваюча несправедливість стосовно жіноцтва, „загублені” покоління внаслідок повсюдного розвалу сімейних устоїв, аморальність розгнужданого капіталізму та зростання політичної корупції. Щонайменше мільярд живе в крайній бідності, а понад третини мешканців планети залишаються неписьменними³.

Оскільки одночасні процеси розпаду та відродження наближають світ до своєрідного кульмінаційного моменту, 50-та річниця Організації Об'єднаних Націй надає своєчасну сприятливу можливість призупинитися й порозмислити над тим, як саме людство може разом зустріти своє майбутнє. Та й справді, останнім часом виникло багато корисних пропозицій, спрямованих на зміцнення ООН та посилення її здатності координувати готовність держав відгукнутися на цей заклик часу.

Всі такі пропозиції можна умовно розділити на три категорії. Перша група стосується головним чином бюрократичних, адміністративних та фінансових проблем у межах самої системи ООН. Друга охоплює побажання реформування таких установ, як Рада з економічних та соціальних питань, Рада з опіки та Бреттонвудські економічні інституції. Інші пропонують здійснити зміни в політичній структурі ООН, закликаючи, приміром, розширити представництво Ради Безпеки та (або) переглянути сам Статут ООН⁴.

Більшість подібних пропозицій відзначається конструктивністю, але деякі з них є провокаційними. Одним із найбільш виважених і продуманих є звіт Комісії з питань глобального керівництва під назвою „Наше глобальне добросусідство”, який обстоює прийняття нових цінностей, а також структурні реформи в системі Організації Об'єднаних Націй⁵.

Саме в руслі посильної участі в безперервному обговоренні цієї першорядної проблеми Міжнародне співтовариство бахаї відчуває необхідність поділитися своїми переконаннями. Наша точка зору ґрунтується на трьох вихідних твердженнях. По-перше, дискусії про майбутнє Організації Об'єднаних Націй мають відбуватися в широкому контексті еволюції міжнародного устрою та її напрямків. У другій половині двадцятого століття Система ООН розгорталася спільно з іншими великими інституціями. Тому ці інституції в своїй сукупності й визначатимуть подальший розвиток міжнародного ладу, та й самі під його впливом набуватимуть більш досконалої форми. А відтак, завдання, роль, діючі принципи і навіть функціонування ООН треба розглядати лише в світлі їх відповідності ширшій меті встановлення міжнародного порядку.

По-друге, оскільки людство являє собою єдиний неподільний організм, за кожного члена людського роду, що народжується у цей світ, несе відповідальність вся спільнота. Така взаємозалежність між індивідом і суспільством становить моральну опору більшості тих прав людини, котрі своїми інструментами намагається окреслити Організація Об'єднаних Націй. Рівною мірою вона, взаємозалежність, допомагає усвідомити ключову мету міжнародного ладу: утвердження й захист прав кожної особи.

По-третє, до обговорення перспектив міжнародного світоустрою мусить залучитися і стати дієвим його учасником переважна більшість людства. Ця тема є настільки важливою, що її обговорення не можна обмежити участю лише одних лідерів – чи належать вони до урядовців, бізнесменів, академічних кіл, представників культу або громадських організацій. Навпаки, учасниками цієї розмови мають стати жінки й чоловіки з народу. Широке представництво учасників надасть процесу обговорення більшої ваги через підвищення поінформованості світової громадськості та зростаючу підтримку всеосяжного світового ладу.

II. Усвідомлення історичної ситуації: заклик до світових лідерів

Міжнародне співтовариство бахаї розглядає нинішній безлад у світі й катастрофічний стан суспільних справ як природний етап органічного процесу, що врешті-решт неминуче призведе до об'єднання людського роду в єдиному соціальному ладі планетарного масштабу.

Людська раса як окрема органічна цілісність в своїй еволюції пройшла стадії, аналогічні дитинству й підлітковим рокам в житті кожної людини і в даний час перебуває в кульмінації буремної юності, в довгоочікувану пору свого повноліття⁶. Процес всесвітньої інтеграції, що вже є дійсністю у сферах бізнесу, фінансів та комунікацій, починає набувати реальних обрисів і на політичній арені.

Історично склалося так, що цей процес пришвидшився раптовими катастрофічними подіями. Саме спустошливі перша та друга світові війни поклали початок створенню Ліги Націй та Організації Об'єднаних Націй відповідно. Чи будуть прийдешні здобутки також досягнуті після подібних жаклих катаклізмів, які важко уявити, а чи стануть вони наслідком прояву доброї волі народу, залежить від усіх, хто населяє Землю. Небажання вдатися до рішучих дій було б цілковитою безвідповідальністю.

Оскільки влада на даному етапі належить керівним державним апаратам, завдання визначення конкретної структури нового світоустрою є обов'язком, що покладається на глави та уряди держав. Закликаємо керівників усіх рівнів активно підтримати скликання зібрання світових лідерів ще до кінця нинішнього сторіччя з метою визначитися, яким чином можна заново окреслити і реструктурувати існуючий міжнародний лад, щоб він міг задовольнити усі запити сучасного світу. Дехто запропонував, що таке зібрання лідерів можна

було б нарекати Всесвітньою зустріччю в верхах з проблем глобального управління⁷.

Подібна зустріч в верхах могла би базуватися на досвіді, набутому низкою вельми вдалим форумів Організації Об'єднаних Націй, що відбулися в першій половині 1990-х років. Ці конференції, що включали в себе Всесвітній самміт з захисту дитинства 1990 р., Конференцію з питань довкілля та розвитку 1992 р., Всесвітню конференцію з прав людини 1993 р., Міжнародну конференцію з проблем народонаселення та розвитку 1994 р., Всесвітній самміт з питань соціального розвитку 1995 р. та 4-ту Міжнародну конференцію з питань жіноцтва того ж року, напрацювали нову методологію глобального підходу до обговорення нагальних проблем.

Запорукою успішності цих обговорень стала конструктивна участь громадських організацій. Енергійне залучення саме таких організацій, котрі намагаються відстоювати потреби й інтереси народних мас, оживляла ці копіткі переговори між урядовими делегаціями стосовно змін у політичних, суспільних та економічних структурах світу й задавала в них тон. Важливим є й те, що під час кожної зустрічі світових лідерів присутність представників громадських організацій і засобів масової інформації з усього світу надавала вагомості й узгодженості робочим процесам конференцій.

Готуючись до запропонованого самміту, світовим лідерам вартувало б скористатися цим досвідом, аби зробити своє зібрання якомога продуктивнішим і заручилися прихильністю й підтримкою народів усього світу.

Дехто побоюється, що міжнародні політичні інституції неминуче спіткає надмірна централізація, і вони перетворяться на ще один непотрібний бюрократичний прошарок. Тут слід недвозначно й переконливо заявити, що будь-яка нова структура глобального управління мусить – як з принципових, так і з практичних позицій – гарантувати відповідальне ставлення до виконання прийнятих рішень⁸.

Дотримання чіткого балансу не завжди може бути легкою справою. З одного боку, справжній розвиток і реальний прогрес можуть

досягатися тільки самими людьми, діючими поодиноці й колективно, у відповідь на конкретні запити і потреби часу та місця. Можна висунути заперечення, що децентралізація управління є неодмінною умовою розвитку⁹. З іншого боку, міжнародний устрій певною мірою вимагає глобального керування й координації.

Отже, згідно з окресленими вище принципами децентралізації міжнародні установи мають наділятися повноваженнями діяти лише в сферах міжнародних інтересів, де держави не можуть самостійно приймати рішення і куди вони не можуть втручатися з метою захисту прав окремих осіб чи країн. Всі інші справи мають бути скеровані на розгляд національних та місцевих органів влади¹⁰.

Крім того, коли лідери безпосередньо окреслюватимуть структуру майбутнього міжнародного ладу, їм слід взяти до уваги широкий спектр підходів до управління. Може статися так, що вдалий вибір скоріше втілюватиме, поєднуватиме й відтворюватиме гідні риси, притаманні кожному з них, аніж буде повністю повторювати будь-яку одну загально визнану систему керівництва.

Приміром, однією з випробуваних часом моделей управління, котра здатна узгодити усе світове різноманіття в єдиній уніфікованій системі, є федеральний устрій. Федералізм показав себе дієвим зняряддям децентралізації владних повноважень і процесів прийняття рішень у великих, різнорідних і багатоскладових країнах, разом з тим зберігаючи на необхідному рівні їх єдність і стабільність. Іншим типом, гідним уваги, є співдружність, котра на всесвітньому рівні віддавала б перевагу інтересам усієї спільноти, а не окремих держав.

Слід якомога ретельніше продумувати архітектоніку міжнародного впорядкування, щоби з плином часу воно не виродилося в певну форму деспотизму, олігархії або демагогії, що глибоко в'їлися в структуру та діяльність його складових політичних установ.

В 1955 році, під час критичного перегляду Статуту ООН з нагоди її першого 10-річчя, Міжнародне співтовариство бахаї звернулося до ООН із заявою, що ґрунтувалася на ідеях, висловлених Бахауллою близько століття тому. „В уявленнях бахаї світовий лад визначається

таким чином: світова Наддержава, заради якої всі народи світу поступляться претензіями на проголошення війни, певними правами оподаткування й усіма правами утримання збройних сил, окрім формувань для підтримки внутрішнього правопорядку в межах кожної окремої країни. Ця Держава має включати Міжнародний виконавчий орган, наділений верховними незаперечними повноваженнями вживати заходів щодо будь-якої країни-порушника зі складу Співдружності; Всесвітній парламент, члени якого є обраними представниками народів різних країн, затвердженими урядами цих же країн; Вищий міжнародний суд, вироби якого підлягають обов'язковому виконанню навіть у тих випадках, коли ті, кого вони стосуються, не погоджувалися добровільно подати свої справи на його розгляд”¹¹.

Хоча ми вважаємо всесвітній уряд, обрисований таким чином, одночасно й останньою надією, і неминучим майбутнім всього людства, визнаємо, що такі його контури відображують далеке прийдешнє світової спільноти. З огляду на потребу негайних перемін у нинішньому стані справ, людство потребує рішучої, дієвої й практично здійсненої стратегії, котра простиралася б далі споглядання привабливих перспектив. А проте, через зосередження на цій багатообіцяючій концепції з плутанини суперечливих точок зору і доктрин виникає чітке й послідовне бачення напрямів поступових змін на краще.

III. Визначення ролі ООН в межах нового міжнародного ладу

Організація Об'єднаних Націй знаходилася в центрі міжнародної системи, створеної переможцями в другій світовій війні, і протягом довгих десятиліть ідеологічного протистояння між Сходом та Заходом була ареною міжнародного діалогу. З перебігом років її мандат поширився не лише на формування норм міжнародного права і сприяння соціально-економічному розвитку, а також і на підтримання миру на кількох континентах.

Протягом того ж часу відбувалися різкі перетворення на світовій політичній карті. На час заснування ООН у світі існувало близько п'ятдесяти незалежних держав. Тепер їх кількість перевищує 185. Наприкінці Другої світової війни основними діючими персонажами на глобальній сцені виступали уряди країн. Сьогодні ж зростання впливу організацій громадянського суспільства та міжнаціональних асоціацій створило набагато розмаїтіший політичний ландшафт.

Не дивлячись на підвищення складності місії ООН, її система майже повністю зберегла ту структуру нової міжнародної організації, яка була розроблена близько п'ятдесяти років тому. А тому не дивно, що її 50-річний ювілей став доброю нагодою для нових дискусій стосовно її здатності відгукнутися на політичні реалії 21-го сторіччя. На жаль, у цих дискусіях набагато більше критичних оцінок, аніж схвалення.

Критика діяльності ООН головною мірою ґрунтується на її порівнянні з роботою провідних організацій приватного сектору або ж на недостатньо виправданих початкових сподіваннях. Хоча в намаганнях поліпшити дієвість ООН деякі співставлення, можливо, і доречні, але усталення подібної практики є по суті невиправданим. Для ефективного функціонування Організації Об'єднаних Націй в більшості випадків бракує не тільки абсолютних повноважень, але й належного ресурсного забезпечення. Тому звинувачення ООН в

невдачах фактично є обвинувальним присудом самим країнам-членам ООН.

Якщо ООН оцінювати у відриві від реальної дійсності, в якій вона функціонує, то її діяльність завжди видаватиметься неефективною і безрезультатною. Та коли її розглядати як складову частину ширшого процесу розвитку системи міжнародного устрою, в яскравому світлі аналізу на перший план вийдуть перемоги й досягнення ООН, затьмарюючи собою її недоліки та невдачі. Тим, хто здатний мислити в еволюційному масштабі, набутий Організацією Об'єднаних Націй початковий досвід стає щедрим джерелом знань про її грядущу роль в міжнародних відносинах.

Здатність мислити еволюційними категоріями означає спроможність уявляти собі ту чи іншу устанovu протягом тривалого історичного проміжку, усвідомлюючи притаманний їй потенціал до удосконалення, розрізняючи основоположні принципи її росту, формулюючи високоефективні стратегії для короткострокового впровадження в життя і навіть прогнозуючи радикальні перебої в її діяльності.

Аналіз діяльності Організації Об'єднаних Націй в такому аспекті виявляє сприятливі можливості зміцнення існуючої системи, не вдаючись до докорінної реструктуризації її головних установ чи глибокої перебудови її діяльності. Та й дійсно, ми визнаємо, що жодна пропозиція з реформування ООН не стане дієвим поштовхом до змін, якщо надані поради не будуть внутрішньо послідовними, завдяки чому ООН розвиватиметься по розпланованій схемі поступального розвитку й набуватиме особливої належної ролі в майбутньому міжнародному устрої.

Сподіваємося, що подані тут рекомендації у комплексі своєму відповідають зазначеним умовам і що їх реалізація стане обдуманим та істотним кроком назустріч до зведення більш справедливого світового ладу¹².

А. Поновлення престижу Генеральної Асамблеї

Основою будь-якої системи управління є домінанта закону, а головною інституцією, що проголошує закони, є законодавча влада. Але якщо до повноважень місцевих і національних законодавчих органів зазвичай ставляться з повагою, то регіональні й міжнародні законодавчі інстанції стали об'єктом побоювань і недовіри¹³.

На додаток, Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй стала мішенню для нападок через недостатню ефективність своєї діяльності. І хоча деякі з висунутих проти неї обвинувачень є безпідставними, існують щонайменше два недоліки, що перешкоджають її здатності справляти вплив.

По-перше, за теперішньої ситуації надмірне значення надається державній суверенності, наслідком чого є дивна мішанина анархії й консерватизму. Реформована Організація Об'єднаних Націй має бути такою, щоб у законодавчій сфері та під час голосування більша увага надавалась участі як представників різних народів, так і держав усього світу.

По-друге, резолюції Генеральної Асамблеї не стають обов'язковими доти, доки вони не ратифікуються кожною країною-членом ООН. Якщо ж нинішня система, котра ставить державну суверенність понад усі інші пріоритети, збирається поступитися місцем порядку, коли враховуватимуться інтереси єдиного взаємопов'язаного людства, резолюції Генеральної Асамблеї – в межах конкретної проблематики – мусять поступово набрати сили законів з умовами щодо як їх впровадження, так і покарань у разі їх невиконання.

Ці дві вади тісно пов'язані між собою, оскільки більшість народів світу, з підозрою й острахом ставлячись до всесвітнього уряду, навряд чи підкорятиметься міжнародним установам, якщо ці установи не будуть по-справжньому представляти їх інтереси¹⁴.

І все ж таки найближчим часом існує можливість зміцнення Генеральної Асамблеї, підвищення її престижу та спрямування її до виконання довгострокових завдань, якщо вжити п'ять практичних заходів.

1. Підвищення мінімальних вимог до членства в ООН

Необхідний мінімум стандартних вимог до поведження уряду з населенням своєї країни ясно визначений у Загальній декларації прав людини та пізніших міжнародних угодах, які разом називаються Міжнародним біллем з прав людини.

Якщо держава – член ООН – не зобов’яжеться проводити регулярні вибори шляхом таємного голосування за участю всього населення країни, якщо вона не буде визнавати свободу слова та інші права людини, вона стане на перешкоді активній поінформованій участі величезної більшості населення у своїх власних громадських справах.

Пропонуємо притягати до відповідальності ті країни-учасниці, що порушують ці стандарти. Подібним чином націям, що домагаються визнання, слід відмовляти у членстві, якщо вони відкрито не виступлять у підтримку цих норм або ж не зроблять відчутних кроків у цьому напрямку.

2. Призначення комісії у справах кордонів

Незадоволені претензії на чужі території залишаються головним джерелом конфліктів та воєн, висвітлюючи гостру потребу в загальних угодах щодо національних кордонів. Подібних угод можливо досягти тільки після вивчення підходів, за якими з самого початку визначалися кордони багатьох країн, і всіх невирішених позовів різних народів та етнічних груп.

Вважаємо за найдоцільніше замість подання таких позовів до Світового суду призначити спеціальну Міжнародну комісію для вивчення всіх претензій щодо міжнародних кордонів, а вже згодом, після ретельного їх розгляду, подавати рекомендації з практичних дій¹⁵. Результати цього могли б стати завчасним попередженням зростаючої напруги між громадськими чи етнічними групами та допомогли б виявити скриту загрозу у тих ситуаціях, зарадити яким на початкових етапах допомогла б дипломатія.

Для реалізації довгочасної мети створення справжнього співтовариства націй потрібно остаточно уладнати всі суперечки навколо кордонів. Вивчення цього питання послужить досягненню такої мети.

3. Пошуки шляхів налагодження фінансових справ

Дефіцит річного бюджету, спершу спричинений небажанням деяких країн-учасниць своєчасно сплачувати свої внески, посилений відсутністю уповноважених збирати накопичені заборгованості і далі поглиблений бюрократією, що ускладнювала здійснення деяких його операцій, зумовлює кризу управлінських структур Організації Об'єднаних Націй.

Добровільні платежі держав-членів ООН ніколи не стануть надійним засобом фінансування цієї міжнародної установи. З метою налагодження діяльності всього апарату ООН необхідно вжити рішучих заходів для поповнення надходжень у її бюджет. Щоб розпочати енергійні пошуки шляхів розв'язання цієї проблеми, пропонуємо невідкладно призначити Експертну комісію з відповідними повноваженнями.

При розгляді альтернатив цієї комісії слід дотримуватися кількох фундаментальних принципів. По-перше, фінансові зобов'язання повинні накладатися виключно на країни, що мають свої представництва при ООН. По-друге, в інтересах законності й справедливості суми платежів мають бути диференційованими. По-третє, не слід забувати про створення механізмів заохочення добровільних пожертвувань від окремих осіб і товариств¹⁶.

4. Обов'язковий перехід на всесвітню допоміжну мову та єдину письменність

Організація Об'єднаних Націй, що зараз користується шістьма офіційними мовами, здобула б значних переваг, якби вона для ведення усіх дискусій обрала одну існуючу мову або створила допоміжну. Таку необхідність здавна обстоюють багато організацій – від есперантистів до Міжнародного співтовариства бахаї¹⁷. Окрім економії коштів та

спрощення бюрократичних процедур, такий захід великою мірою посприяв би зміцненню духу єдності у світовій спільноті.

Пропонуємо призначити високоурядову комісію, до якої б увійшли представники різних регіонів світу відповідних сфер діяльності – лінгвісти, економісти, суспільствознавці, освітяни та працівники засобів масової інформації. Завданням такої комісії було б всебічне вивчення проблеми створення додаткової міжнародної мови та прийняття єдиної писемності.

Впевнені, що світова спільнота врешті-решт буде змушена перейти до єдиної, визнаної усіма допоміжної мови та писемності, які, окрім мови чи мов кожної країни, будуть вивчатися в учбових закладах усього світу. Мета одна: полегшити перехід до глобального суспільства шляхом покращення спілкування між різними народами і зменшення адміністративних витрат у бізнесі, урядовій та інших сферах, причетних до цього глобального починання, а також через встановлення братніх відносин між усіма членами людської родини¹⁸.

Цю пропозицію слід сприймати у вузькому розумінні. В ній немає жодного натяку на відмову від будь-якої з існуючих мов чи культур.

5. Вивчення можливості введення єдиної міжнародної валюти

Потреба прийняття світової валюти як життєво важливого елементу інтеграції глобальної економіки здається самоочевидною. Економісти вважають, що, попри інші переваги, єдина валюта дозволить вирішити проблему недоцільних біржових спекуляцій та непередбачуваних ринкових стрибків і сприятиме стабілізації доходів та цін по всьому світу, що, в свою чергу, призведе до значної економії¹⁹.

Можливість економії фінансових ресурсів не призведе до практичних дій, якщо тривоги та сумніви скептиків не будуть переконливо розвіяні достовірними фактами й гідним довір'ям проектом реалізації даного задуму. Пропонуємо призначити Комісію в складі найдосвідченіших урядовців, наукових працівників та фахівців, котра негайно розпочала

б дослідження економічних переваг та політичних наслідків введення єдиної валюти і внесла свої рекомендації щодо ефективного її впровадження.

Б. Вироблення чіткої виконавчої функції

Найважливішою виконавчою функцією на міжнародному рівні є забезпечення виконання умов Договору з колективної безпеки. Підтримання колективної безпеки означає укладення угоди між країнами, яка б зобов'язувала їх до спільних дій у випадках виникнення загрози загальним інтересам. Дієвість цієї угоди залежить від того, якою мірою її учасники схильні служити спільному благу, навіть якщо вони роблять це заради власної користі²⁰.

Всередині самої Організації Об'єднаних Націй роль нагляду за виконанням такої угоди належить Раді Безпеки, а інші виконавчі функції вона поділяє з секретаріатом. Та обидва підрозділи у виконанні завдань, приписаних мандатом, стикаються з труднощами. Рада Безпеки обмежена у своїй спроможності вдаватися до рішучих дій. Секретаріат же перебуває під тиском усього комплексу вимог, що виставляють країни-члени ООН.

Для зміцнення в короткий термін виконавчої діяльності ООН можливо вжити чотирьох практичних заходів.

1. Обмеження застосування права вето

З самого початку право вето передбачалося в Статуті ООН для того, щоб упередити Раду Безпеки від санкціонування воєнних акцій проти країн – постійних членів або вимагати від них використання збройних сил всупереч їх волі²¹. До речі, починаючи з холодної війни, право вето використовувалося неодноразово в інтересах регіональної та національної безпеки.

У своїй заяві 1955 року з нагоди реформування ООН Міжнародне співтовариство бахаї обстоювало поступову відмову від практики „постійного членства” та „права вето” в міру зростання довіри до Ради

Безпеки. Сьогодні, 40 років по тому, ми підтверджуємо свою позицію. Однак, пропонуємо також вжити тимчасових заходів для обмеження застосування права вето з метою повернення Статуту ООН його первісного смислу.

2. Надання статусу постійності системі епізодичного застосування збройних сил

Для підтримки миротворчих операцій Організації Об'єднаних Націй та посилення авторитетності резолюцій Ради Безпеки потрібно створити Міжнародні збройні сили²². Необхідно забезпечити їх лояльність ООН та незалежність від національних урядів. Командування цими по всій формі спорядженими військами та їх контроль має належати Генеральному секретарю ООН, що підкоряється авторитету Ради Безпеки. Їх фінансування, проте, має визначатися Генеральною Асамблеєю. Для формування цих сил Генеральний секретар може залучати компетентний персонал з усіх регіонів світу.

Якщо такі сили будуть належним чином використовуватися, вони принесуть відчуття безпеки, що дозволило б зробити крок назустріч глобальному роззброєнню, тим самим сприяючи повній забороні зброї масового знищення²³. Більш того, поступово стало б зрозумілим, що кожній з держав потрібно утримувати лише збройні сили, достатні для її власної оборони та підтримання внутрішнього спокою, що цілком узгоджується з принципом колективної безпеки.

Як безпосередній крок до заснування таких збройних сил діючій системі епізодичного застосування військ можна було б надати статусу постійності, створивши регіональні сили швидкого реагування в кризових ситуаціях.

3. Застосування принципу колективної безпеки до вирішення інших проблем світового суспільства

Хоча принцип колективної безпеки спочатку сприймався в контексті воєнної загрози, декотрі доводять, що тепер його можна застосувати в ширшому розумінні до всіх небезпечних ситуацій, котрі за своїм

характером хоч і є локальними, насправді склалися внаслідок сукупного занепаду нинішнього світоустрою. Такі загрози включають міжнародний оборот наркотиків, небезпеку продовольчих отруєнь і спалахи нових пандемій, але не обмежуються ними²⁴.

Вважаємо, що ця проблема мусить бути включена до порядку денного запропонованого Всесвітнього самміту. Малоімовірно, однак, що повсюдне проголошення колективної безпеки усуне основні чинники воєнної агресії.

4. Збереження успішно діючих установ ООН з незалежними виконавчими функціями

Деякі з більш самостійних організацій в сімействі ООН – такі як Міжнародний фонд допомоги дітям, Міжнародна організація цивільної авіації, Всесвітній поштовий союз, Міжнародна телеграфна та зв'язкова спілка, Міжнародна організація праці та Всесвітня організація охорони здоров'я – досягли помітних успіхів у вузьких, але важливих сферах міжнародного масштабу.

Ці інституції в цілому вже набули своїх власних виконавчих функцій. Їх незалежність як складових міжнародного виконавчого органу треба зберегти і посилити²⁵.

В. Зміцнення Світового суду

Будь-яка система управління потребує міцного органу юстиції для врівноваження повноважень інших підрозділів та проголошення, поширення, обстоювання й відправлення правосуддя. Потяг до створення справедливого суспільства залишається одним із могутніх рушійних сил історії²⁶ – і, безсумнівно, жодна світова цивілізація довго не проіснує, якщо вона не буде твердо спиратися на принципи справедливості.

Справедливість – єдина сила, котра може перетворити пробліски усвідомлення єдності людства на колективну волю, завдяки якій будуть

надійно зведені необхідні світові структури суспільного життя. В епоху, коли люди землі зростаючою мірою отримують доступ до всілякої інформації та розмаїття ідей, справедливість утверджується як панівний принцип успішного соціального облаштування.

На рівні особистості справедливість являє собою властивість людської душі, яка дозволяє кожному відрізнити істину від фальші. На погляд Бога, за висловом Бахаулли, справедливість „найулюбленіша понад усе”, оскільки вона дає право кожній людині бачити своїми власними очима, а не очима інших, пізнавати власним розумінням, а не розумінням ближнього чи свого кола людей. На рівні колективу тяжіння до справедливості є незамінним порадником у спільному прийнятті рішень як єдиний можливий засіб досягнення одностайності в думках і діях. Далека від заохочування карності, яка в минулі часи нерідко прикривалася її іменем, справедливість є практичним відображенням усвідомлення того, що в поступальному розвитку людства інтереси кожного й усіх нероздільно поєднані. Тою мірою, якою справедливість набуває провідного значення для людських взаємовідносин, в товаристві людей культивується атмосфера наради, що дозволяє безпристрасно розглядати можливості й обирати відповідний напрям дій. За таких обставин відвічні схильності до маніпулювання та сліпого наслідування з набагато меншою вірогідністю викривлятимуть процес прийняття рішень.

Таке розуміння справедливості буде поступово підкріплюватися усвідомленням того, що у взаємозалежному світі інтереси особистості й суспільства тісно переплетені. У цьому контексті справедливість є ниткою, що мусить бути вплетена в процес аналізу всілякої взаємодії, чи то у сім'ї, між сусідами, а чи на глобальному рівні.

В сучасній системі Організації Об'єднаних Націй ми помічаємо фундамент для зміцнення Світового суду. Заснований у 1945 році як головна судова установа Організації Об'єднаних Націй Міжнародний орган правосуддя характеризується багатьма позитивними рисами. Сучасні методи підбору суддів, зокрема, допомагають сформувати такий судовий персонал, у якому представлені усі народи, регіони світу та системи правосуддя²⁷.

Основною вадою Міжнародного суду є відсутність у нього влади приймати рішення, обов'язкові до виконання на підставі закону, за винятком тих випадків, коли певні країни заздалегідь зобов'язуються виконувати його вирoki. Світовий суд, позбавлений належних повноважень, неспроможний відправляти правосуддя²⁸. Можливо, з часом рішення Світового суду стануть обов'язковими для всіх країн і підкріплені правовими санкціями. Найближчим же часом його діяльність можливо удосконалити двома іншими засобами.

1. Розширення сфери юрисдикції Суду

В даний час юрисдикція Суду розповсюджується на кілька категорій справ, і лише держави наділені правом порушувати судові справи. Пропонуємо надати право передавати питання на розгляд Суду, крім країн-учасниць, ще й іншим підрозділам ООН.

2. Координація діяльності спеціалізованих судів

Світовий суд повинен діяти на зразок парасолі для існуючих та новостворених спеціалізованих судів, котрі відповідно до своєї специфіки розглядають спірні питання у різних галузях міжнародного життя.

Початкові елементи уніфікованої системи вже можна виявити в спеціалізованих арбітражних судах з таких справ, як комерція і транспорт, та в пропозиціях щодо створення таких інституцій, як Міжнародний кримінальний суд та Суд з питань довкілля. Інші проблемні області, котрі можуть потребувати уваги з боку такої системи, охоплюватимуть суди з міжнародного тероризму та торгівлі наркотиками.

IV. Вивільнення потенціалу особистості: Насущна потреба нового міжнародного ладу

Головним призначенням правлячих інстанцій усіх рівнів є прогрес людської цивілізації. Таке завдання нелегко виконувати без натхненної й розумної участі переважаючої більшості людства в житті й справах усього суспільства.

Історично склалося так, що міжнародні організації, зосереджуючись на формуванні інституцій і створенні світової співдружності, були відірваними від настроїв і почувань народів світу. Відокремлена від міжнародної арени кількома прошарками урядовців та приголомшена міжнародними подіями, що висвітлюються у засобах масової інформації, переважна більшість людей ще не перейнялася почуттям співпричетності до таких установ, як Організація Об'єднаних Націй. Лише люди, що певним чином долучалися до міжнародного життя через канали організацій громадянського суспільства, виявляються спроможними солідаризуватися з такими установами.

Як це не парадоксально, але міжнародні інституції не здатні перетворитися на ефективні й досконалі управлінські структури та виконувати своє первісне завдання сприяти прогресу цивілізації, якщо вони не визнають свою взаємозалежність із народами світу і не розвиватимуть її. Таке визнання створило б атмосферу взаємного довір'я й співробітництва, а це пришвидшило б перехід до нового світоустрою.

Вирішення завдань, що виникають в процесі розвитку світового суспільства, потребує набагато вищої дієздатності, ніж та, яку досі вдавалось виявляти людському роду. Досягнення такого рівня вимагає якнайширшого доступу до знань для кожного індивіда. Установам суспільства тою мірою вдасться виявити й спрямувати приховані у

свідомості народів світу потенційні ресурси, якою ці установи, здійснюючи свої владні повноваження, виконуватимуть обов'язок завойовувати довір'я, повагу та щирю підтримку тих, чиїми діями вони покликані управляти; відкрито і якомога найповнішою мірою обговорювати питання з усіма, чиї інтереси зачіпаються прийнятими рішеннями.

Люди, перейнявшись довірою й повагою до цих установ, вимагатимуть, в свою чергу, щоб їх національні правителі збільшили підтримку міжнародного устрою – як політичну, так і економічну. Міжнародні ж організації, здобуваючи зростаючий вплив та владу, зі свого боку, зміцнять свої позиції з метою ужиття подальших заходів у справі розбудови узаконеного й дійового світового ладу.

Поряд із зусиллями посилити свою структуру, Організації Об'єднаних Націй потрібно вдатися до ініціатив, котрі пробудять в усіх народах скриті сили, завдяки яким вони зможуть завзято прилучитися до цього процесу. У цьому контексті певні питання, що сприяють розвитку людини й прогресу суспільства, потребують особливої уваги. Із цього кола питань сприяння економічному розвитку, захист прав людини, покращання статусу жінок та турбота про моральну освіту – справи першорядного значення, настільки тісно пов'язані з прогресом цивілізації, що мусять займати окреме місце у програмі Організації Об'єднаних Націй.

А. Сприяння економічному розвитку

Незважаючи на те, що стратегії економічного розвитку, до яких вдавалася Організація Об'єднаних Націй, Світовий банк та чималою урядів протягом п'яти останніх десятиліть, служили благородним цілям і добросовісно втілювалися в життя, вони практично не виправдали своїх сподівань. Майже повсюдно в світі прірва між багатими й бідними дедалі зростала, поглиблюючи невідповідність у доходах. Соціальні проблеми не втратили актуальності. В дійсності злочинність та рівень захворюваності не просто зростають – вони набувають масового характеру, боротися з чим стає все важче.

Причини подібних невдач можна віднести до цілої низки факторів. Вони включають в себе непомірне захоплення великомасштабними проектами та надмірною бюрократичною централізацією, несправедливі умови міжнародної торгівлі, поширення корупції, яка розрослася по всій системі, позбавлення жіноцтва участі в процесах прийняття рішень на всіх рівнях, загальну нездатність забезпечити бідноту необхідними життєвими потребами та зосередження ресурсів у сфері виробництва зброї та боєприпасів.

Безсторонній розгляд цих факторів виявляє загальні систематичні й корінні упущення в сучасній моделі економічного розвитку: матеріальні потреби часто задовольняються у відриві від духовних чинників та їх мотивуючої сили.

Економічний розвиток не слід плутати зі створенням суспільства, де панує прагнення до наживи. Справжнє процвітання поєднує в собі духовне й матеріальне благополуччя. Їжа, питво, дах над головою та певний рівень матеріального комфорту мають суттєве значення, проте людські істоти не можуть і не зможуть ніколи вдовольнитися виключно цими потребами. Не принесуть їм щастя і на перший погляд менш матеріальні здобутки на кшталт суспільного визнання й політичної влади. Зрештою, навіть інтелектуальні досягнення не вдовольнять наших найзаповітніших потреб.

Лише в жаданні чогось більшого, чогось поза межами нас самих, може бути належно пізнана справжня сутність людського духу. Хоча духовна сторона нашої природи затьмарюється повсякденною гонитвою за матеріальними благами, не можна надалі залишати поза увагою наші прагнення до чогось незвичайного. Таким чином, модель стабільного економічного розвитку має обіймати як духовні устремління людей, так і їх матеріальні потреби й бажання.

Найкращим капіталовкладенням в економічний розвиток є освіта. „Людина – то найвеличніший Талісман. Через брак належної освіти вона, однак, позбавлена того, що властиве її сутності” – говорить Бахаулла. „Вважайте людину рудником, що повен безцінних самоцвітів. Освіта єдина здатна виявити її скарби і дозволить людству скористатися ними”²⁹.

Просвіта означає щось більше, ніж процес оволодіння вузькою сукупністю знань і навиків, необхідних у повсякденному житті. Насправді ж освіта, котра повинна стати основоположним імперативом розвитку, мусить також навчати тому, як ці знання здобуваються, розвивати інтелектуальні здібності та логіку й прищеплювати учням високі моральні якості.

Саме такий всеосяжний підхід до освіти дозволить людям вносити свій вклад до створення багатства та посприє його справедливому розподілу³⁰.

Справжнє багатство створюється працею не лише як засобом заробітку на прожиття, а також і як формою служіння на благо суспільства. Ми дотримуємося думки, що труд, обумовлений високою метою, є основною потребою людської душі, такою ж важливою для належного розвитку особистості, якими є харчування, чиста вода і свіже повітря для її фізичного тіла.

Оскільки стан залежності є морально згубним для людини, проекти, що націлені винятково на перерозподіл матеріальних благ, приречені рано чи пізно на провал. До розподілу багатства треба підходити раціонально й справедливо. Практичне його здійснення має невід’ємно поєднуватися з процесом створення матеріальних благ.

Пропонуємо Організації Об’єднаних Націй вжити наступних заходів з метою надання більшої ефективності програмам розвитку.

1. Розпочати рішучу кампанію з втілення порядку денного на 21-е століття

План дій, вироблений на Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку, вмістив широке коло поглядів представників громадянського суспільства та сукупність принципів, подібних до сформульованих у даній заяві. На жаль, країни-учасниці зробили надто мало для впровадження в життя заходів, окреслених у тому плані.

Аби цілі Порядку денного „21-е століття” зустріли підтримку й почали виконуватися, потрібні будуть, можливо, чималі зусилля, подібні за розмахом та цілями до плану Маршалла з відбудови повоєнної Європи, проте дещо відмінні від нього за суттю. В такому випадку виникла б необхідність звернутися до Бреттонвудських інституцій з проханням розгорнути цілеспрямовану кампанію підтримки національних заходів, спрямованих на виконання зазначених цілей. Але мандат такого роду може бути наданим тільки конференцією, подібною до перших Бреттонвудських засідань п’ятдесятирічної давності, присвяченою широкомасштабному перегляду діяльності цих інституцій. Такий перегляд здійснювався б з метою спорядження людей світу достатніми засобами, завдяки чому вони могли б на місцевому рівні узяти ініціативу в свої руки. Крім того, конференція могла б розширити свій порядок денний, включивши до нього більш глибокі питання глобальної економічної безпеки шляхом переорієнтації існуючих інституцій чи створення нових структур³¹.

Якщо ці нові механізми виявляться успішними, їх можна було б застосувати також для координації процесу впровадження заходів, намічених під час недавнього Соціального Самміту.

Б. Захист основоположних людських прав

Протягом п’яти десятиліть, що минули з часів заснування Організації Об’єднаних Націй, сформувалось розуміння, що заради миру, соціального прогресу та економічного розквіту права людини мусять бути визнані й захищені міжнародними нормами.

Вагомим підґрунтям для досягнення на міжнародному рівні погодженості щодо сутності прав людини є Всесвітня декларація прав людини, ухвалена Організацією Об’єднаних Націй в 1948 році й доповнена двома міжнародними угодами – Міжнародною угодою з громадянських і політичних прав та Міжнародною угодою з соціальних, економічних та гуманітарних прав. До того ж, близько 75 інших конвенцій та декларацій описують й обстоюють інші права, такі як права жінок і дітей, свободи віросповідання та вільного розвитку.

Сьогоднішній політиці Організації Об'єднаних Націй щодо реалізації прав людини притаманні дві недосконалості: обмежені можливості введення прав у дію і контролю за їх дотриманням та надто малий наголос на обов'язках, що є супровідними до всіх прав.

Методи впровадження прав людини на міжнародному рівні мають бути де в чому подібними до методів реагування на воєнну агресію в системі колективної безпеки. Порухення прав в одній країні має розцінюватися як виклик спільному благу, а механізми їх реалізації повинні забезпечувати однакову реакцію з боку всієї міжнародної спільноти. Важче відповісти на питання, коли втручання з метою захисту прав людини є доречним і яким чином воно має здійснюватися. Енергійне втілення прав людини в життя потребуватиме повної погодженості на глобальному рівні, що саме слід вважати обурливим та умисним порушенням цих прав.

Важливі кроки в досягненні загальної згоди щодо цього питання були здійснені в процесі підготовки до Всесвітньої конференції з прав людини, що відбулася в 1993 році, під час якої було остаточно підтверджено, що права людини є універсальними, неподільними і взаємопов'язаними, а це, в свою чергу, поклато край тривалій полеміці стосовно значимості громадських та політичних прав у порівнянні з правами в соціальній, економічній та культурній галузях³². Резолюціями Конференції було також засвідчено, що права повинні бути однаковими для всіх людей, незалежно від їх расового та етнічного походження, релігійних вірувань або національної приналежності. Вони вимагають повної рівноправності жінок і чоловіків; наділяють усіх людей світу однаковою свободою в пошуках істини, отриманні інформації та релігійній діяльності і включають право кожного на задоволення таких основних потреб, як їжа, житло та піклування про здоров'я³³. Та крім необхідності консенсусу щодо прав людини й прискорення їх втілення в життя важливо зміцнити розуміння, що кожне право супроводжується відповідним обов'язком.

Право людини на захист законодавчими нормами, приміром, поєднується з обов'язком підкорення закону, а також надання як законодавству, так і всій юридичній системі, більшої обґрунтованості.

Так само і в соціально-економічній сфері право створювати сім'ю накладає відповідальність за її утримання, виховання дітей, а також обов'язок ставитися до всіх членів сім'ї з повагою³⁴. Право на труд не можна відокремлювати від обов'язку виконувати свою роботу якнайкраще. В найширшому ж розумінні, концепція „універсальності” прав людини означає відповідальність кожного громадянина перед усім людством.

В кінцевому підсумку, кожна особа сама вирішує виконувати чи ні свої зобов'язання у кожній із зазначених вище сфер, а міжнародні установи мають захищати відповідні її права. Пропонуємо найближчим часом здійснити три наступні заходи.

1. Зміцнення механізмів спостереження, впровадження та контролю в системі ООН

Структури Організації Об'єднаних Націй, відповідальні за спостереження, втілення задуманого в життя та відстеження дій урядів з виконання міжнародних угод, не є досконалими. Центр з прав людини укомплектований недостатнім штатом професіоналів, які напружено працюють, відслідковуючи дотримання країнами всіх ратифікованих угод.

Вважаємо, що для належного виконання Центром своїх повноважень необхідно істотно примножити його ресурси.

2. Заохочування до всесвітнього визнання міжнародних конвенцій з прав людини

Оскільки міжнародні конвенції з прав людини накладають на країни, що ратифікували їх, певні обов'язки, щоправда, не забезпечені правовими санкціями, Генеральний секретар і всі органи ООН мають використовувати кожен нагоду для заохочення країн-учасниць до діяльності в цьому напрямку. Генеральна Асамблея може встановити остаточний термін загальної ратифікації цих конвенцій, що стане стимулом для решти країн робити кроки в цьому напрямку.

3. Підвищення авторитету органів ООН, що здійснюють нагляд за дотриманням прав людини

Оскільки функції органів, що здійснюють нагляд за дотриманням прав людини, є надзвичайно важливими, Організації Об'єднаних Націй слід з особливою увагою ставитися до збереження престижу цих агенцій і виявляти обережність у розв'язанні ризикованих ситуацій.

Вважаємо доцільним під час висування кандидатур до Комісії з прав людини з'ясувати стан справ у країнах-учасниках, включених у відповідальні представництва, і не допускати до членства у цій Комісії та інших контролюючих органах будь-яку з країн, котрі ще не ратифікували міжнародні конвенції з прав людини. Поряд з тим, що такі країни-учасниці могли б стати повноправними учасниками дискусій, це дозволило б Організації Об'єднаних Націй уникнути потенційно важких та ризикованих ситуацій.

Допускаємо також, що це правило може мати один-єдиний виняток. Країни-учасниці, на які не розповсюджується контроль ООН, і в конституціях яких є достатні гарантії прав людини, але яким із внутрішньополітичних міркувань не вдалося завершити ратифікаційні процедури, не повинні позбавлятися права бути обраними на значущі посади.

Нарешті, було б також доречно позбавити країни-учасниці, що ратифікували міжнародні конвенції, проте були запідозрені в явному порушенні прав людини, можливості обрання їх представників як посадових осіб конференцій та інших зустрічей Комісій з прав людини, що дозволило б уникнути недовірливого ставлення до цієї Комісії.

В. Підвищення статусу жінок

Розбудова мирної і стабільної світової цивілізації неможлива без повноцінної участі жіноцтва в усіх сферах людської діяльності³⁵. Хоча це судження користується зростаючою підтримкою, існує

невідповідність між інтелектуальним схваленням цього твердження та його практичною реалізацією.

Для світових інституцій, що складаються переважно з чоловіків, настав час використати свій вплив, аби планомірно сприяти залученню жінок до цих установ, – і не лише з поблажливості чи удаваної самопожертви. До таких дій їх має спонукати переконання, що участь жінок у справах суспільства абсолютно необхідна для його прогресу³⁶. Лише за тих умов, коли роль жіноцтва достойно оцінюється, їх участь в життєдіяльності суспільства стане бажаною на всіх його рівнях. Це привнесе більше миру, гармонії, справедливості та процвітання у світову цивілізацію³⁷.

Очевидні біологічні відмінності між статями не мусять бути причиною для нерівності та незгоди. Навпаки, вони є вираженням взаємної доповнюваності. Якщо роль жінок як матерів стане оцінюватися по достоїнству, їх труд у вихованні підростаючого покоління буде вшановуватися і належно винагороджуватися. Слід також підкреслити, що призначення жінок народжувати дітей анітрохи не применшує їх здатності до лідерства і не знижує їхніх розумових, наукових та творчих здібностей. Насправді ж, воно навіть сприяє повнішому виявленню цих здібностей.

Найбільшого поштовху, на нашу думку, успішному вирішенню жіночого питання надасть прогрес у кількох важливих сферах. Вважаємо за необхідне поділитися з вами своїм баченням цих проблем, а також рекомендаціями стосовно шляхів їх вирішення.

Насамперед, слід припинити насильство над жінками й дівчатками як один із найжахливіших та найпоширеніших виявів порушення прав людини. Насилля доводиться переносити жінкам в усьому світі, незалежно від їх раси, класової приналежності чи рівня освіченості. Традиційні для багатьох суспільств уявлення про представниць слабшої статі як про нижчих істот, що приносять тільки зайві клопоти чоловікам, дозволяють останнім безкарно зганяти на них свій гнів та роздратованість. Навіть потужні юридичні засоби і правозахисний тиск виявлятимуться малоефективними, поки не будуть підкріплені

перемінами у чоловічому світосприйнятті. Жіноцтво не почуватиметься у безпеці доти, доки не сформується нова соціальна самосвідомість, коли один тільки прояв зневажливого ставлення до жінки, не говорячи вже про будь-яке фізичне насилля, викликатиме глибокий осуд.

По-друге, родина залишається базовим осередком соціуму, і дитина, засвоюючи в ній принципи поведінки й наслідуючи їх, відтворює ці принципи в стосунках з людьми на всіх інших рівнях суспільства. Отже, інститут сім'ї має виховувати своїх членів таким чином, щоби дотримання принципу рівноправності жінок і чоловіків стало обов'язковим для них. До того ж, якщо взаємовідносини в сім'ї скріплюються узами любові та єднання, їх благотворний вплив поширяться за її межі і позначиться на суспільстві в цілому.

По-третє, святою справою будь-якого суспільства має бути освіта всіх його членів, проте, на сучасному етапі розвитку людства цього найбільше потребують жінки й дівчатка³⁸. Дослідження, які проводяться протягом вже більш ніж двадцяти років, підтверджують, що з усіх можливих капіталовкладень найдійовішим чинником соціального розвитку, викорінення злиднів та поступування суспільства є інвестування освіти жінок та дівчаток³⁹.

По-четверте, глобальний діалог стосовно ролі чоловіків та жінок має сприяти усвідомленню суттєвої взаємодоповнюваності статей. Адже відмінності між ними є природним свідченням того, що жінки та чоловіки потребують одне одного, аби реалізувати свій потенціал на благо прогресу цивілізації і, тим паче, заради збереження роду людського. Під час такого діалогу потрібно з'ясувати, які історичні передумови призвели до пригнічення жіноцтва, а також розглянути нові соціальні, політичні та духовні реалії, під впливом яких нині трансформується наша цивілізація.

Як відправний тезис для такого діалогу виносимо на розгляд таку аналогію з Писань бахаї: „Світ людський має два крила – одне жіноче, а інше чоловіче. Птах не зможе літати, доки обидва крила не розвинуться рівною мірою. Коли ж одне крило залишиться слабким,

політ буде неможливим”⁴⁰. На додаток до цього, пропонуємо вжити трьох конкретних заходів:

1. Збільшити участь жінок в делегаціях країн-членів ООН

Рекомендуємо заохочувати країни-учасниці до того, аби вони призначали все більше жінок на посольські та подібні дипломатичні посади.

2. Заохочувати до всесвітньої ратифікації міжнародних конвенцій, що захищають права жінок та підвищують їх статус

Подібно до міжнародних конвенцій з прав людини, Генеральний секретар та всі інстанції ООН повинні докладати всіх своїх зусиль до заохочення країн-учасниць здійснити ратифікацію конвенцій і протоколів, котрі захищають права жінок і сприяють прогресу у цій сфері.

3. Розпланувати на майбутнє заходи щодо практичного здійснення Пекінської платформи дій

Багатообіцяючі стратегії, проголошені й ухвалені на конференції в Найробі⁴¹, здавалися надзвичайно сміливими та перспективними, але їх втілення в життя виявилось доволі безрезультатним. Гадаємо, що з цього невдалого досвіду треба здобути урок і натомість запропонувати обдумані плани з гарантією, що Платформу дій, затверджену на конференції в Пекіні, не спіткає подібна участь.

Пропонуємо створити систему контролю за здійсненням запланованих заходів для підготовки щорічних звітів і подання їх на розгляд Генеральної Асамблеї, при цьому у таких звітах слід відзначати перші та останні двадцять країн-учасниць відповідно до показника ефективності проведеної роботи.

Г. Особливе значення духовного розвитку

Хоча на процес об'єднання людських істот у все більші за розмірами спільноти і впливали культурні та географічні чинники, головною рушійною силою в ньому залишається релігія – наймогутніша сила, здатна змінювати переконання людей та стереотипи їх поведінки. Під релігією, однак, ми розуміємо основоположні принципи чи істинну суть релігії, а не догмати та сліпі наслідування, котрі поступово відкрили, немов поволока, її справжню природу і призвели до її занепаду та забуття.

Зі слів Абдул-Баха, „Матеріальна цивілізація схожа на тіло людини. Створене безмежно граціозним, витонченим і прекрасним, воно може бути мертвим. Божественна цивілізація немов дух, і дух той оживляє тіло... Без духу світ людський є бездиханним”⁴².

Концепція впровадження особливих етичних норм та моральних цінностей може виглядати спірною, тим паче в нашу епоху гуманістичного релятивізму. Незважаючи на це, ми непохитно віримо, що існує єдина сукупність духовних цінностей, визнанню яких перешкоджають ті, хто в політичних цілях перебільшує незначні розбіжності в релігійних і культурних обрядах⁴³. Ці основоположні духовні принципи, що сповідаються всіма релігійними спільнотами, становлять опору для морального розвитку.

Осмислення співзвучності усіх величних релігійних і моральних систем світу дозволяє побачити, що кожна з них сповідує єдність, співробітництво і злагоду між людьми, затверджує норми добродісного поводження та допомагає набути таких достоїнств, котрі становлять основу побудованих на довір'ї, високоморальних взаємовідносин⁴⁴.

1. Сприяння розробці програм духовного виховання в учбових закладах

Ми обстоюємо розгортання всесвітньої кампанії на підтримку духовного розвитку. Кажучи в загальних рисах, така кампанія має заохочувати й підтримувати місцеві ініціативи в усьому світі надати морального виміру вихованню дітей. Це може зумовити необхідність

проведення конференцій та видання відповідної літератури, а також багато інших заходів, що стали б серйозним вкладом у становлення підростаючого покоління.

Така кампанія назустріч духовному розвитку може базуватися на кількох простих правилах. Наприклад, добродесна поведінка, надійність та правдивість є основою стабільності і прогресу; аби щирістю та повагою до прав оточуючих відзначалися вчинки кожного, безкорисливість має управляти всіма людськими починаннями; служіння людству є істинним джерелом щастя і шляхетності в житті людини і надає йому сенсу.

Також вважаємо, що така кампанія увінчається успіхом лише тою мірою, якою віддаватиме належне силі релігії. Від благодетного впливу релігії не слід прикриватися принципом відокремлення церкви від держави. З цією метою релігійні громади треба залучати до цього важливого почину як партнерів у співробітництві.

Така кампанія, розгортаючись, сприятиме розкриттю людського потенціалу, що змінить на краще взаємовідносини людей із суспільством, незалежно від їх матеріального положення, соціального статусу, етнічної, расової чи релігійної приналежності.

V. Переломна віха в історії людства: Заклик до світових лідерів

Ми досягли переломної віхи в поступальному розвитку людства.

„Об'єднання всього людства є ознакою нового історичного періоду, в який зараз вступає людська спільнота. Єдність роду, племені, міста-держави та нації успішно досягнуто й остаточно затверджено. Всесвітнє єднання – ось та мета, до якої зараз прямує збентежене людство. Процес формування націй добігає кінця. Безладдя, притаманне державному суверенітету, стрімко наростає. Вступаючи в пору зрілості, світ мусить відкинути цей фетиш, визнати спорідненість і цілісність людських взаємин і назавжди утвердити устрій, який би найкращим чином уособлював цей основоположний принцип людського життя”⁴⁵. Понад сторіччя тому Бахаулла навчав, що Бог єдиний, є тільки одна людська раса, а всі релігії світу являють собою стадії прояву Божої волі та Його задуму для людства. Бахаулла оголосив про настання часу, який передвіщали усі писання світу, коли людство нарешті узріє поєднання всіх народів у миролюбному і неділимому суспільстві.

Він стверджував, що призначення людства полягає не просто в створенні матеріально квітучого суспільства, а в розбудові всесвітньої цивілізації, де кожна людина прагне стати високomorальною істотою, зрозуміти свою істинну сутність і найповніше проявити свої скриті можливості, чого не в змозі забезпечити їй ніякі матеріальні щедри.

Бахаулла також одним з перших застосував поняття „новий світовий лад” для описання кардинальних змін в політичному, суспільному та релігійному житті світу. „Вже помітні ознаки неминучих потрясінь та хаосу, адже існуючий лад виявляє себе вкрай недосконалим,” – зазначав Він. „Незабаром нинішній лад буде згорнуто і натомість

розстелено новий”⁴⁶. Турбуватися про це Він доручив рівною мірою і лідерам, і рядовим членам суспільства. „Нехай пишається не той, хто любить свою країну, а той, хто любить увесь світ. Земля – єдина країна, а людство – її громадяни”⁴⁷. Вожді наступного покоління мають передусім відчувати щире бажання служити всьому суспільству і повинні усвідомлювати, що стерно влади, довірене їм, – то велика відповідальність, а не легкий шлях до привілеїв. Бо занадто ж довго і правителі, і їх підлеглі розглядали владу як поневолення одних людей іншими. Але ця епоха вимагає як нового тлумачення поняття лідерства, так і керівників нової формації⁴⁸. Це особливо стосується міжнародної сфери. Щоб завоювати довіру людей світу, вселити в їх серця надію та заручитися їх прихильним ставленням до установ міжнародного устрою, новим лідерам треба обдумувати свої власні дії.

Своєю власною бездоганною репутацією вони мають допомогти відновити довір'я та повагу до влади. Вони мусять поєднувати в собі такі риси, як чесність і скромність, та в будь-якій ситуації щиро прагнути відшукати істину. Гаслом їх роботи повинна стати постійна турбота про інтереси та майбуття всього людства, і цього правила вони мають свято дотримуватись.

„Хай погляд ваш охоплює увесь світ, а не замикається на вас самих”.
„Не переймайтеся власними турботами, нехай помисли ваші зосереджуються на тому, що сприятиме відродженню людства й освятить серця і душі людей”⁴⁹.

Примітки

1. Бутрос Бутрос-Галі. „На порядку денному – мир: миротворство і збереження миру”. (Звіт Генерального секретаря відповідно до Заяви, ухваленої Саммітом Ради Безпеки 31 січня 1992 р., Нью-Йорк, ООН). Boutros-Ghali, Boutros. 1992. An Agenda for Peace: Peace-making and Peace-keeping. Report of the Secretary-General Pursuant to the Statement Adopted by the Summit Meeting of the Security Council, January 31, New York: United Nations.

2. Безперечно, Статут Організації Об’єднаних Націй, а особливо його передмова, є одним із найбільш натхненних документів в історії управлінських структур людства:

МИ, НАРОДИ ОБ’ЄДНАНИХ НАЦІЙ, СПОВНЕНІ РІШУЧОСТІ:

- вберегти наступні покоління від жахів війни, котра вже в наш час двічі завдавала людству невимовних страждань;
- ствердити віру в основоположні права людини, в гідність і цінність людської особи, в рівноправність чоловіків та жінок, а також націй великих і малих;
- створити умови, за яких дотримання справедливості та зобов’язань, накладених угодами та іншими документами міжнародного права, буде можливим;
- сприяти соціальному прогресові та підвищенню життєвого рівня при більшій свободі.

ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦЬОГО:

- виявляти терпимість та жити у злагоді один з одним, як добрі сусіди;
- поєднати наші зусилля для підтримання миру та безпеки між народами;
- гарантувати, як теоретичними, так і практичними засобами, невикористання збройних сил, за винятком захисту спільних інтересів;

- використовувати міжнародні структури для сприяння соціально-економічному прогресу всіх народів.

МИ ВИРІШИЛИ ОБ'ЄДНАТИ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЦИХ ЗАВДАНЬ.

Відповідно до цього, уряди наших країн через своїх представників, що зібралися в місті Сан-Франциско, отримавши відповідні повноваження та сповнившись готовності до спільних дій, затвердили даний Статут Організації Об'єднаних Націй, тим самим засновуючи міжнародну організацію, що надалі іменуватиметься „Організація Об'єднаних Націй”.

Статут Організації Об'єднаних Націй та Статут Міжнародного органу правосуддя. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. United Nations Department of Public Information. DPI/511-93243 – April 1994 – 40M.

3. Світовий банк, 1994 р. Звіт про розвиток світу. The World Bank, 1994. World Development Report. (Oxford: Oxford University Press.) pp. 162-163.

4. Останнім часом внесено ряд пропозицій стосовно необхідності реформування Організації Об'єднаних Націй в певних аспектах її діяльності. Наприклад, у звіті Світової комісії з довкілля та розвитку „Наше спільне майбутнє” подано на розгляд ряд змін: створення в ООН спеціальної „Ради зі стабільного розвитку” для координування дій ООН у сприянні економічному розвитку з одночасним захистом навколишнього середовища.

Світова комісія з довкілля та розвитку. Наше спільне майбуття. The World Commission on Environment and Development, Our Common Future. (Oxford: Oxford University Press, 1987.)

Подібно до цього, в звіті Комісії Брандта ”Загальна криза північ–південь: співробітництво з метою оздоровлення світової економіки” запропоновані реформи в критичних галузях фінансів, торгівлі та енергетики для відновлення рівноваги між північчю та півднем.

The Brandt Commission, *Common Crisis North–South: Co-operation for World Recovery*. (London: Pan Books, 1983.)

Також існує багато документів, у яких пропонуються далекосяжні зміни Організації Об'єднаних Націй, і кількість цих документів постійно зростає, особливо напередодні 50-ї річниці ООН. Перші серйозні спроби глобального перегляду діяльності Організації Об'єднаних Націй мали місце в 1950-х роках, в рамках підготовки до 10-річчя її Статуту. В цьому відношенні помітною віхою стала публікація у 1958 р. Л.Б. Соном і Г. Кларком статті "Мир у світі через світове право", в якій було зроблено одну з перших вагомих заяв про скасування права вето.

Grenville Clark and Louis B. Sohn "World Peace Through World Law". (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1966.)

Серед недавніх заяв -- Стокгольмська ініціатива, де узагальнено перспективи зміцнення Організації Об'єднаних Націй, а також робоча доповідь Г. Стассена стосовно реструктуризації Організації Об'єднаних Націй, в якій постатейно висунуті пропозиції щодо нової редакції Статуту ООН. Остання книга Б.Ференца "Нові правові підвалини глобального виживання" подає низку практичних і юридично виважених пропозицій реформування, вихідним пунктом яких є обов'язкова свобода для усіх держав, народів та громадян розпоряджатися власною долею, як вони вважають для себе за найдоцільніше – за умови, що це не обмежує або не порушує основні права інших жити в мирі та з гідністю.

Стокгольмська ініціатива з глобальної безпеки та управління. Загальна відповідальність за 1990-ті роки. *The Stockholm Initiative on Global Security and Governance 1991. Common Responsibility in the 1990's*. (Stockholm: Prime Minister's Office, Stockholm, Sweden.)

Гарольд Стассен. Організація Об'єднаних Націй: робоча доповідь з реструктуризації. *Harold Stassen, United Nations: A Working Paper for Restructuring*. (Minneapolis: Learner Publications Company, 1994.)

Бенджамін Ференц. Нові правові підвалини глобального виживання. Benjamin Ferencz, *New Legal Foundations for Global Survival*. (Oceana Publications, 1994.)

5. Комісія з глобального управління. Наше глобальне добросусідство. The Commission on Global Governance, *Our Global Neighbourhood*. (New York: Oxford University Press, 1995.)

6. Багато мислителів визнає реальність єдності й розуміє, наскільки важливою вона є для розвитку людської спільноти. Одним із них є палеонтолог Річард Лікі: „Ми належимо до єдиного виду, єдиного народу. Кожна особа на землі представляє ”гомо сапієнс сапієнс”, а географічні різновиди між людьми, які спостерігаємо, – всього-на-всього біологічні відтінки на загальному тлі. Здатність людей до самовдосконалення дозволяє їм формувати культуру в усьому її розмаїтті та різнобарвності. Глибокі відмінності між культурами, що є доволі поширеними, не слід вважати протиріччям. Натомість, культури треба розцінювати як такі, якими вони є фактично, а саме цілковитим затвердженням приналежності до роду людського”.

Річард Е. Лікі, Роджер Левін. Витоки: які нові відкриття свідчать про появу нашого виду та його ймовірне майбуття. Richard E. Leaky, and Rodger Lewin, *Origins: What new discoveries reveal about the emergence of our species and its possible future*. (New York: Dutton, 1977.)

Концепція єдності людства детально обґрунтована в писаннях Шогі Еффенді. Стисле викладення цієї концепції з точки зору бахаї міститься у праці Шогі Еффенді ”Світовий лад Бахаулли”. Shoghi Effendi, *The World Order of Baha'u'llah*. (Wilmette Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1938.) pp. 42-43.

7. Не ми одні вносимо подібні пропозиції. Комісія з глобального управління стверджує наступне у своєму документі ”Наше глобальне добросусідство”: ”Рекомендуємо Генеральній Асамблеї дійти згоди щодо скликання в 1998 р. Світової конференції з питань глобального управління, рішення якої мають бути ратифіковані та втілені в життя до 2000 р.”

The Report of the Commission on Global Governance, Our Global Neighbourhood. (New York: Oxford University Press. 1955.) p. 351.

8. Цей принцип ілюструється двома загальновідомими афоризмами. „Невелике є красивим” - вислів, який на початку 70-х років почали вживати економісти, - рівною мірою стосується і владних структур. Шумахер роз’яснює: „У справах людських повсякчас виникає потреба принаймні в двох речах, котрі при цьому виглядають несумісними і виключають одна одну. Ми завжди прагнемо як свободи, так і порядку, вимагаємо свободи для незліченної кількості дрібних самоврядних єдностей і разом з тим у великому масштабі – бажано глобальному – хочемо єдності та узгодженості”.

Е.Ф. Шумахер. Невелике є красивим: економіка в інтересах народу. E.F. Schumacher, Small is Beautiful: Economics as if People Mattered. (New York: Harper and Row, 1973.) p. 65.

”Мисль глобально, дій локально” – таке гасло, висунуте активними поборниками захисту навколишнього середовища та розвитку суспільства, відкриває перспективу, за якої необхідність глобальної узгодженості чітко врівноважується вимогами місцевого самоврядування та національної автономії.

9. ”Далека від намірів підірвати нинішні засади суспільства ... [система всесвітнього управління] намагається розширити його базис та реструктурувати його інституції у відповідь на запити світу, що зазнає постійних змін. Такий устрій не тільки не суперечитиме розумній відданості, але й не буде підривати обов’язкової лояльності. Він не ставить собі за мету загасити в серцях людей полум’я здорового патріотизму чи применшити важливість системи національної автономії, що допомагає запобігти надмірній централізації. Лад цей не ігнорує розмаїття етнічних груп, клімату, історії, мов і традицій, а також переконань та звичаїв народів та держав світу, і не намагається стерти відмінності між ними. Він вимагає більшої лояльності і піднесеніших устремлінь, ніж ті, якими досі керувався рід людський. Він змушує підпорядкувати національні прагнення та інтереси нагальним запитам об’єднаного світу. Цей устрій відкидає надмірну

централізацію, з одного боку, і відхиляє будь-які спроби нав'язати одноманітність, з іншого”.

Шогі Еффенді ”Світовий лад Бахаулли”. Shoghi Effendi, *The World Order of Baha'u'llah*. (Wilmette Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1974.) pp. 41-42.

10. В 1930-х роках Шогі Еффенді, який очолював тоді громаду бахаї світу, в загальних рисах описав деякі з функцій та обов'язків майбутньої світової законодавчої влади. Він зазначав: ”Всесвітній законодавчий орган, члени якого, будучи довіреними особами всього людства... вводитимуть в дію такі закони, котрі будуть упорядковувати життя, задовольняти потреби та улагоджувати взаємовідносини між усіма расами й народами”.

Шогі Еффенді ”Світовий лад Бахаулли”. Shoghi Effendi, *The World Order of Baha'u'llah*. (Wilmette Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1974.) p. 203

Ці переконання поділяють такі вчені, як Жан Тінберген, лауреат Нобелівської премії з економіки 1969 р., котрий зауважував: ”Проблеми людства вже не можуть вирішуватися урядами країн. Потрібен Всесвітній Уряд. Найкращий спосіб досягти цього – посилити систему Організації Об'єднаних Націй”.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. Звіт про розвиток людства 1994 р. Глобальне управління в 21-му столітті. *United Nations Development Programme (UNDP). Human Development Report 1994. Global Governance for the 21st Century*. (New York: Oxford University Press.) p. 88.

11. Міжнародне співтовариство бахаї. Пропозиції, подані Організації Об'єднаних Націй стосовно перегляду її Статуту. *Baha'i International Community. Proposals to the United Nations for Charter Revision*. May 23, 1955.

12. В усіх своїх писаннях для відображення ряду безперервних кардинальних змін в політичному, громадському і релігійному житті світу Бахаулла незмінно використовує поняття ”лад”, ”світовий лад” та

„новий світовий лад”. Наприкінці 1860-х років він писав: „Світову рівновагу порушено тремтливою дією цього найвеличнішого, цього нового Світового Ладу. Налагоджене життя людства докорінно змінене завдяки цьому незрівнянному, цьому дивному Устрою, подібного до якого ще не бачили очі смертних”.

Бахаулла. Кітаб-і-Ақдас. Baha'u'llah, The Kitáb-i-Aqdas. Translated by Shoghi Effendi and a Committee at the Baha'i World Centre. (Haifa: Baha'i World Centre, 1992.)

13. Абдул-Баха. Таємниця Божественної цивілізації. `Abdu'l Baha, The Secret of Divine Civilization. Trans. Marzieh Gail. (Wilmette, Ill: Baha'i Publishing Trust. 1957.) p. 24.

14. Інститут дослідження соціального розвитку при Організації Об'єднаних Націй. Стан безладдя: соціальні наслідки глобалізації. United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), States of Disarray: The Social Effects of Globalization. (London: KPC Group. 1995) pp. 106-109.

15. Існує багато способів, до яких могла би вдатися така Комісія чи навіть сам Світовий законодавчий орган, аби визначити справедливі кордони для всіх держав. Та яким би приголомшливим не здавалось таке завдання, воно є важливою складовою процесу розбудови нового устрою. Абдул-Баха писав: ”Справжня цивілізація розгорне свій стяг у самісінькому серці світу тоді, коли певна когорта її видатних благородних правителів – яскравих взірців відданості своїй справі та непохитності – заради блага та щастя всього людства підніметься, із незламною рішимістю та ясним баченням наперед, для проголошення Справи Всесвітнього миру. Нехай усі вони постійно радяться про цю Справу й усіма доступними їм засобами намагаються заснувати Союз народів усього світу. Вони повинні укласти зобов'язуючий договір і скріпити його угодою, положення якої мають бути виваженими, непорушними й конкретними. Вони мусять оприлюднити її перед усім світом й отримати схвалення всього людського роду. Цю величну та шляхетну справу – істинне джерело миру й благоденства для всього світу – всі жителі землі мають вважати священною. Потрібно мобілізувати всі сили людства, щоб забезпечити стабільність та

непорушність цієї Найвеличнішої Угоди. В цьому всеосяжному Пакті слід чітко врегулювати кордони всіх, без винятку, держав, чітко сформулювати принципи, що покладаються в основу міжурядових відносин, та засвідчити всі міжнародні домовленості і зобов'язання. Аналогічно цьому слід суворо обмежити рівень озброєнь кожного уряду, бо якщо будь-якій нації буде дозволено готуватися до війни, нарощуючи свої збройні сили, це збудить підозру інших. Основоположний принцип цього священного Пакту належить визначити так, що коли якийсь уряд пізніше порушить хоч одну його статтю, всі уряди землі мають повстати, аби змусити його підкоритися; ба, навіть увесь рід людський – всі як один – мають рішуче докласти всіх свої зусиль, аби знищити такий уряд. Як тільки ці найвеличніші з усіх ліків будуть застосовані до хворого тіла світу, воно неодмінно видужає від своїх хвороб і вічно перебуватиме в благополуччі та безпеці”.

Абдул-Баха. Таємниця Божественної цивілізації. ‘Abdu’l Baha, *The Secret of Divine Civilization*. Trans. Marzieh Gail. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1957.) pp. 64-65.

16. В статті одного з останніх випусків газети „Нью-Йорк Таймс” стверджується, що в 1994 році добродійність у Сполучених Штатах зросла на 3,6 відсотка й становила 130 млрд. американських доларів.

Karen W. Arenson, "Charitable Giving Rose 3.6% in 1994, Philanthropy Trust Says," *The New York Times*, Thursday, 25 May 1995, sec. A, p. 22.

17. „Стосовно питання міжнародної мови в цілому... Ми, бахаї, з нетерпінням очікуємо якнайшвидшого прийняття всесвітньої допоміжної мови; ми не є поборниками якоїсь одної мови, що виконувала б це призначення. Якщо уряди всіх країн світу погодяться користуватися в міжнародному спілкуванні одною з існуючих мов або ж заново створеною мовою, ми охоче виступимо на її підтримку, оскільки бажаємо, аби такий крок назустріч об'єднанню людського роду було здійснено найближчим часом”.

Шогі Еффенді Настанови Хранителя. Shoghi Effendi, *Directives of the Guardian*. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust.) p. 39.

Вносячи цю пропозицію, ми хотіли б привернути увагу до слова "допоміжний". Учення бахаї шанує й підтримує культурне розмаїття, а не одноманітність. Тому на даному історичному проміжку ми не передбачаємо повсюдного впровадження в світі єдиної мови. Навпаки, вважаємо, що народам і державам слід зберігати свої місцеві та національні мови – і в той же час їх потрібно заохочувати до вивчення міжнародної мови. Викладання такої всесвітньої мови як обов'язкового предмету слід рано чи пізно почати в усіх школах світу. Але це не повинно ніякою мірою завадити законним проявам національного й місцевого лінгвістичного та культурного розмаїття.

18. „Наближається день, коли всі народи світу приймуть одну всесвітню мову та єдину загальну письменність”, – писав Бахаулла наприкінці 19 століття. ”Коли це збудеться, до якого б міста не прибув мандрівник, буде здаватися, ніби він удома”.

Шогі Еффенді. Переклад. Крупини з Писань Бахаулли. Shoghi Effendi, trans., *Gleanings from the Writings of Baha'u'llah*. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1983.) p. 250.

19. В ”спеціальному доповненні” до Звіту про розвиток людства за 1994 р. Джеймс Тобін, лауреат Нобелівської премії з економіки 1981 року, зауважив, що „постійна єдина валюта” усунула б, певним чином чи навіть повністю, ажіотаж, що нині панує на світових ринках внаслідок великих об'ємів валютних спекуляцій. Відмітивши, що до такої єдиної світової валюти ще, мабуть, не близько, на проміжному етапі він пропонує запровадити ”єдиний міжнародний податок,, на операції з іноземною валютою.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. Звіт про розвиток людства за 1994 р. Оподаткування міжнародних валютних операцій. United Nations Development Programme (UNDP). *Human Development Report 1994. A Tax on International Currency Transactions*. (New York: Oxford University Press.) p. 70.

20. Понад століття тому Бахаулла виклав принципи колективної безпеки в посланнях до царів і правителів світу: „Будьте згуртованими, о царі земні, і тоді буря незгоди між вами вгамується, а ваші народи

знайдуть спокій, якщо ви з тих, хто розуміє. Коли хтось із вас наважиться підняти зброю проти іншого, повстаньте всі проти нього, бо це не що інше, як явна справедливість”.

Шогі Еффенді. Переклад. Крупини з Писань Бахаулли. Shoghi Effendi, trans., Gleanings from the Writings of Baha'u'llah. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1983.) p. 254.

[21.](#) Звіт незалежної робочої групи про майбутнє Організації Об'єднаних Націй. ООН: друге півстоліття існування. The Report of the Independent Working Group on the Future of the United Nations. The United Nations in its Second Half-Century. (Yale University Press Service, 1995.) p. 16.

[22.](#) Фундація Гленвью. Проект Стассена Статуту оновленої Організації Об'єднаних Націй – на службі миру та прогресу в світі на наступні сорок років. Glenview Foundation, The Stassen Draft Charter for a New United Nations to Emerge from the Original, to Serve World Peace and Progress for the Next Forty Years. (Philadelphia: Glenview Foundation. 1985.)

Гренвіл Кларк та Луї Б. Зон. Мир в усьому світі через світовий правопорядок. Grenville Clark and Louis B. Sohn, World Peace through World Law. (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1966.)

Кейт Хіндел. „Реформування Організації Об'єднаних Націй?” Keith Hindell, “Reform of the United nations?” In The World Today: Journal of the Royal Institute of International Affairs. (United Kingdom, Feb. 1992.) Vol. 48, No. 2. pp. 30-33.

Джон Лог. „Новий світовий устрій - реформована ООН”. John Logue, “New World Order Means Reformed U.N.”, World Federalist News, July 1992.

Бенджамін Б. Ференц та Кен Кайз мол. Життя на нашій планеті: Ключ до вашого майбуття. Benjamin B. Ferencz and Ken Keyes Jr., Planethood: The Key to Your Future. (Coos Bay, Oregon: Love Line Books. 1991.)

Бутрос Бутрос-Галі. „На порядку денному – мир: миротворство і збереження миру”. (Звіт Генерального секретаря відповідно до Заяви, ухваленої Саммітом Ради Безпеки 31 січня 1992 р., Нью-Йорк, ООН). Boutros-Ghali, Boutros. 1992. An Agenda for Peace: Peace-making and Peace-keeping. Report of the Secretary-General Pursuant to the Statement Adopted by the Summit Meeting of the Security Council, January 31, New York: United Nations.

23. Це не означає, що лише повне укомплектування й розгортання зазначених Сил дозволить вжити заходів щодо заборони такої зброї. Всім серцем підтримуємо нинішні спроби поновити Договір з нерозповсюдження ядерної зброї та запровадити надійний контроль за дотриманням заборони на її випробування, а також будь-які подальші зусилля назустріч ліквідації ядерної, хімічної та (або) біологічної зброї. Таким же чином потрібно докласти більших зусиль для обмеження й контролювання звичайної зброї типу наземних мін, котрі вражають все живе.

24. Махбуб уль Хак, 1994 р. Старший радник Керівника Програми розвитку ООН. Керівник групи, що готує щорічні звіти про розвиток людства в рамках цієї програми, котрі останніми роками надали нового розуміння теорії розвитку та її втіленню в життя, включаючи нову концепцію безпеки людства. Mahbub ul Haq, 1994. Senior Advisor to UNDP Administrator. Team Leader of the Group that prepares the UNDP annual Human Development Reports which have brought, in recent years, fresh insights to development theory and practice, including a new concept on human security.

25. Ерскін Чілдерс. Проблеми Організації Об'єднаних Націй: розбудова безпечнішого світу. Erskine Childers, ed. Challenges to the United Nations: Building a Safer World. (New York: St. Martin's Press. 1994.) pp. 21-25.

26. Джон Хадлстон. Пошуки справедливого суспільства. John Huddleston, The Search for a Just Society. (Kidlington, Oxford: George Ronald. 1989.)

27. Близько 75 років тому Абдул-Баха подав наступні побажання стосовно світового суду: „Національні зібрання кожної країни та народу, тобто парламенти, мають обрати двох або трьох найдостойніших представників свого народу, добре обізнаних із міжнародним правом та міжурядовими відносинами та поінформованих про основні поточні нужди людства. Кількість таких представників має бути пропорційною чисельності жителів кожної країни. Обрання цих осіб національними зборами, тобто парламентами, повинно затверджуватися верхньою палатою, конгресом та урядом, а також президентом чи монархом, а отже, такі обранці можуть представляти одночасно і весь народ, і його уряд. З таких представників і сформується Верховний Суд, а тому до нього опосередковано долучиться все людство, бо кожен із цих посланців є уповноваженим представником свого народу. Коли Вищий суд виноситиме рішення з будь-якого міжнародного питання – одностайно або більшістю голосів – позивачі надалі вже не матимуть жодних підстав для відмовок, а відповідачі – для заперечень. Коли ж уряд якоїсь із країн буде нехтувати неспростовним рішенням Вищого суду чи зволікатиме із його виконанням, інші народи повстануть проти нього, бо всі уряди й народи світу є поборниками цього Вищого Суду. Подумайте ж, наскільки міцними є ці основи! Проте, обмежений у своїх повноваженнях та членстві союз держав не зможе здійснюватися належним чином такий задум.

Вибране з Писань Абдул-Баха. Selections from the Writings of ‘Addu’ I-Baha. Compiled by the Research Department of the Universal House of Justice. Translated by a Committee at the Baha’i World Centre and by Marzieh Gail. (Great Britain: W & J Mackay Ltd. 1978.) pp. 306-307.

28. На цей час, приміром, повноваження Суду зведені до: 1) справ, які сторони разом передають на його розгляд за спеціальною домовленістю; 2) питань стосовно діючих домовленостей чи угод, які передбачають звернення до цього Суду; 3) певну категорію правових розбіжностей між державами, які вони вирішили врегулювати повноваженнями цього Суду.

Видання „Світ Європи” за 1994 р. Міжнародне правосуддя. Europa World Year Book 1994. Vol. I. International Court of Justice. p. 22.

29. Шогі Еффенді. Переклад. Крупини з Писань Бахаулли. Shoghi Effendi, trans., Gleanings from the Writings of Baha'u'llah. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1983.) p. 260.

”Першочерговою та найзлободеннішою вимогою є сприяння освіті. Неможливо й уявити, що будь-який народ зможе досягти процвітання й прогресу, якщо цій важливій справі не надаватиметься належна увага. Основним чинником відсталості й занепаду народів є неосвіченість. Нині люди у масі своїй необізнані навіть у справах повсякденного життя, а тим паче не здатні розібратися у складних проблемах і запитах сьогодення”.

Абдул-Баха. Таємниця Божественної цивілізації. ‘Abdu’l-Baha, The Secret of Divine Civilization. Trans. Marzieh Gail. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1957.) p. 109.

„Такі ж розбіжності спостерігаються поміж тваринами; деяких з них приручили, інші залишились дикими. Світ природи вочевидь є недосконалим, а світ просвіти – довершеним. Тобто, завдяки навчанню й культурі людина звільнилась від крайнощів природи, отож освіта є необхідною й обов’язковою. Однак, просвіта буває різною. Можна тренувати й розвивати своє тіло, що забезпечує йому силу та ріст. Також освіта буває інтелектуальною, завдяки чому розвиваються розумові здібності, і для цього існують школи та коледжі. Третій різновид виховання стосується духу. Навіюваннями Святого Духу людина підноситься у світ моралі й озорається світилами божественних дарів. Світу духовності можна дістатися тільки через блиск Сонця Дійсності й наснажуючу енергію божественного духу”.

Абдул-Баха. Із виступу у Сент Пол 20 вересня 1912 р. Проголошення всесвітнього миру. ‘Abdu’l Baha , in a Talk delivered in St. Paul on 20 September 1912. The Promulgation of Universal Peace. p. 329-330.

30. Уряди та їх установи мають пам’ятати, що матеріальна рівність не є ані досяжною, ані бажаною. Абсолютна рівність – нездійсненна мрія.

Та як би там не було, іноді виникатиме необхідність перерозподілу деякої частки матеріальних цінностей світу. Дійсно, стає все очевиднішим, що розгнуданий капіталізм теж не в змозі вирішити цю проблему. Для встановлення матеріальної справедливості таки існує необхідність певного впорядкування та перерозподілу. В цьому відношенні прибутковий податок в принципі є одним із найбільш справедливих і неупереджених засобів. Певну роль має відігравати і добровільний розподіл матеріальних багатств – на рівні як окремих осіб, так і різних організацій. Однак, рівні можливості для економічного розвитку й прогресу мають бути закладені в саму структуру нового світового устрою. Зрештою, найважливішим регулятором в будь-якій економічній системі є морально-етичний фактор, що бере свій початок в серцях та умах людей.

31. Створення Глобального агентства з довкілля (GEF) є похвальним першим кроком у вірному напрямку, і це агентство з перебігом часу може бути корисним як одне із джерел фінансування порядку денного „21-е століття” за умови, що масштаби його діяльності розширяться, а мандат – буде переглянутий.

32. Всесвітня конференція з прав людини. Віденська декларація й програма дій. 14-25 червня 1993 р. Відень, Австрія. World Conference on Human Rights. Vienna Declaration and Programme of Action. 14-25 June 1993. Vienna, Austria.

33. Детальний виклад цієї концепції можна знайти в заяві Відділу зв'язків із громадськістю Міжнародного співтовариства бахаї ”Процвітання людства”, опублікованій в лютому 1995 р.: ”Діяльністю, що найтісніше пов'язана зі свідомістю – особливою рисою людської природи – є здатність людини досліджувати дійсність. Свобода пізнавати мету існування й розвивати обдаровання людської природи, що дозволяють досягти цієї мети, потребує захисту. Люди мають отримати право пізнавати. А те, що це право часто порушується, і такі порушення стають особливо грубими в умовах сучасного суспільства, ніякою мірою не применшує вагомості потягу до знань як такого.

Саме це особливе прагнення людської свідомості й обумовлює моральний імператив для проголошення багатьох прав людини,

передбачених Загальною Декларацією й відповідними Угодами. Загальна освіта, свобода пересування, доступ до інформації та можливість брати участь у політичному житті – все це прояви її впливу, котрі вимагають чітких гарантій від міжнародної громадськості. Те ж саме стосується й свободи мислення та переконань, включаючи свободу віросповідання, а також свободу кожної людини мати власні погляди й відповідним чином висловлювати їх.

Оскільки людство являє собою єдиний неподільний організм, за кожного члена людського роду, що народжується у цей світ, несе відповідальність вся спільнота. Це опікування є моральною основою для більшості інших прав – переважно економічних та соціальних, – котрі так само намагається окреслити Організація Об'єднаних Націй у своїх документах. Безпека сім'ї та оселі, право власності на майно та право на приватне життя гарантуються такою опікою. Обов'язком суспільства також є забезпечення працевлаштування, турбота про психічне й фізичне здоров'я, соціальний захист, справедливу оплату праці, відпочинок і дозвілля, а також задоволення багатьох інших законних сподівань індивідуальних його членів.

Принцип спільної опіки визначає також право кожної людини розраховувати на те, щоб ті культурні цінності, які формують її особистість, охоронялися державним і міжнародним законодавством. Багато чим аналогічно тій ролі, яку відіграє генофонд у біологічному існуванні людства та його оточення, величезне розмаїття культурних надбань, набутих протягом тисячоліть, вкрай необхідне для соціально-економічного розвитку роду людського, що вступає в пору свого колективного повноліття. Воно є тією спадщиною, що обов'язково має принести свої плоди у глобальній цивілізації. Культурні традиції, з одного боку, потребують захисту від гнітючого впливу матеріалізму, що нині залишається вирішальним. А з іншого, в обстановці цивілізації, що постійно змінюється, необхідно створити такі умови для вільної взаємодії різних культур, у яких політики не мали б змоги використовувати їх у власних цілях”.

Міжнародне співтовариство бахаї, Відділ зв'язків із громадськістю. "Процвітання людства". Baha'i International Community, Office of Public Information, The Prosperity of Mankind. (Haifa: Baha'i World Centre. 1995.)

34. Повага до прав людини має, зрештою, починатися в сім'ї. "Порівняйте народи світу з членами родини. Сім'я – це народ в мініатюрі. Просто розширте родинне коло – і ви отримаєте народ. Розширте коло народів – і матимете все людство. Обстановка в сім'ї визначає стан народу. Події в сім'ї – це події в житті народу. Хіба процвітатиме сім'я, якщо члени її сваряться й воюють між собою, крадуть одне в одного, заздять та прагнуть помститися одне одному за образу і жадають лише власної користі? Ні, така сім'я не матиме успіхів і не буде розвиватися. Те ж саме відбувається і в великій родині народів, бо народи – то всього-на-всього сукупність окремих родин. А тому так само, як сварки та негаразди розладнують сім'ю й заважають їй благополуччю, так і народи поступово гинуть, а їх поступ утрудняється.

Абдул-Баха. Проголошення всесвітнього миру. Промови Абдул-Баха під час його перебування у Сполучених Штатах і Канаді у 1912 р. 'Abdu'l Baha, The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Baha during His Visit to the United States and Canada in 1912. Comp. Howard MacNutt. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1982.) p. 157.

35. „Коли всі люди отримають однакові можливості для здобуття освіти та втілиться в дійсність рівноправність чоловіків і жінок, підстави для розв'язування воєн повністю зникнуть. Без рівноправності таке буде неможливим, оскільки всілякі відмінності та розбіжності призводять до незгод і розбрату. Рівноправність між чоловіками та жінками сприятиме усуненню воєнних дій з тої причини, що жінки ніколи не згодяться їх дозволити. Матері не принесуть своїх синів у жертву на полі бою після двадцяти років тривоги і самовідданої любові, коли вони з раннього дитинства ростили їх, незалежно від того, яку ідею їх сини будуть покликані відстоювати.

Немає сумнівів, що коли жінки здобудуть рівні права, війни між людьми припиняться назавжди”.

Абдул-Баха. Проголошення всесвітнього миру. ‘Abdu’l Baha, The Promulgation of Universal Peace. Comp. Howard MacNutt. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1982.) p. 174-175.

36. Ще раз нагадаємо, що доки жінки й чоловіки не визнають і не реалізують рівноправності, соціальний та політичний прогрес тут чи будь-де буде неможливим. Бо ж світ людства має дві складові: жінку та чоловіка. Поки ці дві складові будуть однаково сильними, єдності людства досягти не вдасться, а щастя та добробут не стануть реальністю. Якщо на те воля Божа, так воно й буде!”

З промови Абдул-Баха у Федерації жіночих клубів Чикаго, штат Іллінойс, 2 травня 1912 р.

Абдул-Баха. Проголошення всесвітнього миру. ‘Abdu’l Baha, The Promulgation of Universal Peace. Comp. Howard MacNutt. (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1982.) p. 77.

37. В минулому світом правила сила, і чоловік домінував над жінкою внаслідок своїх більш сильних і агресивних рис як тіла, так і розуму. Але такий баланс вже зміщується – сила втрачає свою вагу, а розумова жвавість, інтуїція та душевні якості любові й служіння, в чому жінка має перевагу, набувають панівного впливу. А тому нова епоха стане менш чоловічою і буде більше пронизана жіночими ідеалами – або, висловлюючись точніше, це буде епоха, в котрій чоловіча та жіноча складові цивілізації будуть краще врівноваженими між собою”.

Абдул-Баха. Цитується у „Бахаулла й Нова Ера”. ‘Abdu’l-Baha, quoted in John E. Esslemont, Baha'u'llah and the New Era, p. 156, 4th rev. ed., 1976, Wilmette: Baha'i Books, published by Pyramid Publications for Baha'i Publishing Trust.

38. Той принцип, що жінкам та дівчаткам треба надавати пріоритету у порівнянні з чоловіками й хлопчиками в доступі до навчання, був і залишається одним із принципів віровчення бахаї. Ще в 1912 р. Абдул-

Баха говорив: „Проголошуючи єдність людства, [Бахаулла] навчав, що в очах Господніх чоловіки й жінки є рівними і що немає жодних підстав для вчинення розмежування між ними. Відмінності ж, що існують між ними зараз, зумовлюються браком освіти й виховання. Коли жінкам надати ті самі можливості для навчання, такі відмінності зникнуть разом з уявленнями про них як про нижчих істот... Більш того, просвіта жінок є більш важливою, ніж просвіта чоловіків, тому що саме жінки є матерями роду, а матері ростять дітей. Першими вчителями дітей є їхні матері. Тож вони мають отримати належну освіту, щоб виховувати як синів, так і дочок. Відносно цього у висловлюваннях Бахаулли зустрічається багато настанов.

Він обстоював впровадження однакової освіти для чоловіків і жінок. Дочки й сини мусять навчатися за одною й тою ж учбовою програмою, що сприятиме встановленню єдності статей”.

Абдул-Баха. Проголошення всесвітнього миру. ‘Abdu’l Baha, The Promulgation of Universal Peace. Comp. Howard MacNutt. (Wilmette, Ill.: Baha’i Publishing Trust. 1982.) p. 174-175.

39. Лоуренс Х. Саммерс, Віце-президент і головний економіст Всесвітнього Банку. Інвестування на благо всіх людей. Lawrence H. Summers, Vice President & Chief Economist for the World Bank, Investing in All the People. 1992. Also, USAID. 1989. Technical Reports in Gender and Development. Making the Case for the Gender Variable: Women and the Wealth and Well-being of Nations. Office of Women in Development.

40. Вибране з Писань Абдул-Баха. Selections from the Writings of ‘Abdu’l Baha. Compiled by the Research Department of the Universal House of Justice. Translated by a Committee at the Baha’i World Centre and by Marzieh Gail. (Great Britain: W & J. Mackay Ltd. 1978.) p. 302.

41. Прогресивні стратегії підвищення статусу жінок, визначені в Найробі. The Nairobi Forward-Looking Strategies for the Advancement of Women. As adopted by the World Conference to Review and Appraise the Achievements of the United Nation Decade for Women: Equality, Development and Peace, Nairobi, Kenya, 15-26 July 1985.

[42.](#) Вибране з Писань Абдул-Баха. Selections from the Writings of 'Abdu' l Baha. Compiled by the Research Department of the Universal House of Justice. Translated by a Committee at the Baha'i World Centre and by Marzieh Gail. (Great Britain: W & J. Mackay Ltd. 1978.) p. 303.

[43.](#) У Міжрелігійній декларації "Назустріч всесвітній етиці", проголошеній зібранням релігійних та духовних лідерів, що представляли фактично всі головні світові релігії та духовні рухи, на засіданні Парламенту світових релігій в Чикаго (1993 р.), висунуте припущення, що в цьому відношенні всі релігії дійсно можуть знайти багато спільного. В Декларації зазначається: "Засвідчуємо, що у вченнях усіх релігій виявляється спільна сукупність найсуттєвіших моральних цінностей, котрі створюють основу всесвітньої етики... Вже з давніх-давен у віровченнях релігій існують настанови щодо людської поведінки, які становлять передумову стабільного світового ладу".

[44.](#) Золоте правило – принцип про те, що ми повинні виявляти таке ж ставлення до інших, якого хотіли б по відношенню до себе, – повторюється в усіх великих релігіях:

Буддизм: "Не ображай інших тим, що вважатимеш кривдою для себе самого". Udana-Varqa, 5:18.

Зороастризм: "Доброю є тільки та вдача, яка іншому не зробить нічого, що було б недобрим для неї самої". Dadistan-i Dinik, 94:5.

Іудаїзм: „Не сотвори ближньому того, що є ненависним тобі самому. Це повний Закон, все ж інше пояснення до нього". The Talmud, Shabbat, 31a.

Індуїзм: "Ось суть всієї істинної праведності: поведься з іншими так, як волів би, щоби поводитися з тобою. Не роби ближньому своєму того, чого сам не бажав би отримати від нього". The Mahabharata.

Християнство: "І як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви". Лк. 6:31.

Іслам: ”Ніхто з вас не стане віруючим, поки не бажатиме брату своєму того, чого бажає для себе”. Sunnah.

Даосизм: Порядна людина ”має виявляти жаль до згубних нахилів інших; а до здобутків їх ставитися так, ніби вони є його власними, і так само сприймати їх втрати”. The Thai-Shang.

Учення Конфуція: „Безперечно, ось правило прихильної доброти: не вчиняй іншим того, чого не бажав би від них для себе”. Analects, XV, 23.

Віровчення бахаї: „Не слід йому бажати іншим таке, що він не хоче для себе, й обіцяти те, чого не виконує”. Крупини. Gleanings.

[45.](#) Шогі Еффенді ”Світовий лад Бахаулли”. Shoghi Effendi, The World Order of Baha'u'llah. (Wilmette Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1938.) p. 202.

[46.](#) Бахаулла. Проголошення Бахаулли. Baha'u'llah. The Proclamation of Baha'u'llah. (Haifa: Baha'i World Centre. 1978.) p. 113.

[47.](#) Бахаулла. Скрижалі Бахаулли. Baha'u'llah. Tablets of Baha'u'llah. Compiled by the Research Department of the Universal House of Justice. Translated by Habib Taherzadeh with the assistance of a Committee at the Baha'i World Centre. (Haifa: Baha'i World Centre. 1982.) p. 167.

[48.](#) Комісія з глобального правління зазначає: ”Оскільки світ стоїть перед необхідністю грамотно відгукуватися на запити, що виникають напередодні нового століття, ми занепокоєні відсутністю керівництва у багатьох сферах людських справ. На державному, регіональному та міжнародному рівнях, в громадах та міжнародних організаціях, в урядах і неурядових інституціях світ потребує надійного і тривкого управління.

Йому потрібне керівництво, що думає наперед, а не просто реагує на ту чи іншу ситуацію; натхненне, а не просто ділове, що дивиться в перспективу і в грядущі покоління, для яких опорою є наше сьогодення. Воно потребує лідерів, що черпають сили з

передбачливості, підкріплюються етикою і відрізняються політичною мужністю прагнути більшого, ніж успіх у наступних виборах.

Таке керівництво не може бути обмеженим місцевими рамками. Воно мусить вийти за межі країни, раси, релігії, культури, мови, життєвого укладу. Йому належить охопити широкі народні маси, сповнитися бажанням піклуватися про інших, почуттям відповідальності за глобальне добросусідство”.

Звіт комісії з глобального управління. Наше глобальне добросусідство. Report of the Commission on Global Governance, Our Global Neighborhood. (New York: Oxford University Press. 1955.) p. 353.

[49.](#) Крупини з Писань Бахаулли. Gleanings from the Writings of Baha'u'llah. Translated by Shoghi Effendi, (Wilmette, Ill.: Baha'i Publishing Trust. 1976.) p. 7.

Зміст

Переломна віха для всіх народів

I. Передмова: добра нагода замислитись

II. Усвідомлення історичної ситуації: заклик до світових лідерів

III. Визначення ролі ООН в межах нового міжнародного ладу

A. Поновлення престижу Генеральної Асамблеї

1. Підвищення мінімальних вимог до членства в ООН

2. Призначення комісії у справах кордонів

3. Пошуки шляхів налагодження фінансових справ

4. Обов'язковий перехід на всесвітню допоміжну мову та єдину письменність

5. Вивчення можливості введення єдиної міжнародної валюти

B. Вироблення чіткої виконавчої функції

1. Обмеження застосування права вето

2. Надання статусу постійності системі епізодичного застосування збройних сил

3. Застосування принципу колективної безпеки до вирішення інших проблем світового суспільства

4. Збереження успішно діючих установ ООН з незалежними виконавчими функціями

B. Зміцнення Світового суду

1. Розширення сфери юрисдикції Суду

2. Координація діяльності спеціалізованих судів

IV. Вивільнення потенціалу особистості: Насущна потреба нового міжнародного ладу

A. Сприяння економічному розвитку

1. Розпочати рішучу кампанію з втілення порядку денного на 21-е століття

B. Захист основоположних людських прав

1. Зміцнення механізмів спостереження, впровадження та контролю в системі ООН

2. Заохочування до всесвітнього визнання міжнародних конвенцій з прав людини

3. Підвищення авторитету органів ООН, що здійснюють нагляд за дотриманням прав людини

В. Підвищення статусу жінок

1. Збільшити участь жінок в делегаціях країн-членів ООН

2. Заохочувати до всесвітньої ратифікації міжнародних конвенцій, що захищають права жінок та підвищують їх статус

3. Розпланувати на майбутнє заходи щодо практичного здійснення Пекінської платформи дій

Г. Особливе значення духовного розвитку

1. Сприяння розробці програм духовного виховання в учбових закладах

V. Переломна віха в історії людства: Заклик до світових лідерів
Примітки